Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-1819

[Total No. of Pages : 4

[6032]-601
T.Y. B.Com. (Semester - VI)
361 : BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK - II
(CBCS) (2019 Pattern)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Q.no. 1 and Q.no. 6 are compulsory.*
2) *Solve any 3 questions from the remaining questions no. 2, 3, 4 and 5.*

Q1) A) **Fill in the blanks (Any five) :** **[5]**

i) The Negotiable Instruments Act was passed in ________.
(1881, 1872, 1930)

ii) The person writing the cheque is called ________.
(Drawer, Drawee, Payee)

iii) A person who buys goods / services for a compensation is called a _________ under section 2(7) of the 'Consumer Protection Act'.
(Trader, Consumer, Supplier)

iv) The Act of _______ was enacted to protect Indian geographical producers in India.
(2000, 1999, 1998)

v) Trade and business practices conducted through the internet are called _________.
(E-commerce, Service, Sales)

vi) Intellectual property is _________.
(Tangible property, Intangible property, None of these)

B) **Match the following :** **[5]**

	'A' Group		'B' Group
i)	Information Technology Act	a)	14 July 1967
ii)	The copy right Act	b)	Three parties
iii)	Electronic signature	c)	1957
iv)	Bill of Exchange	d)	27 October 2009
v)	World Intellectual Property Organization	e)	2000

P.T.O.

munotes.in

Q2) What is Holder and Holder in due course? Explain privileges of Holder in due course. **[15]**

Q3) Explain the importance of e-commerce and explain the legal issues arising in e-contracts. **[15]**

Q4) Explain the three tier consumer disputes redressal system. **[15]**

Q5) Explain the concept of copyright and Trademark. **[15]**

Q6) **Write short notes (Any three) :** **[15]**

a) Essentials of cheque

b) Electronic signature

c) Salient features of Consumer Protection Act, 2019

d) Organs of 'World Intellectual Property Organisation'

e) Design

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P-1819

[6032]-601

T.Y. B.Com. (Semester - VI)

361 : BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK - II

(CBCS) (2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :

1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.*

2) *प्रश्न क्र. 2, 3, 4 आणि 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*

प्रश्न 1) **अ) रिकाम्या जागा भार. (कोणतेही पाच) :** [5]

i) चलनक्षम दस्तऐवज कायदा .... साली मंजूर करण्यात आला.
(1881, 1872, 1930)

ii) धनादेश लिहिणाऱ्या व्यक्तीला .... असे म्हणतात.
(आदेशक, आदेशार्थी, प्रापकर्ता)

iii) जी व्यक्ती मोबदला देऊन वस्तु / सेवा खरेदी करते अशा व्यक्तीला ग्राहक संरक्षण कायदा कलम 2(7) नुसार .... म्हटले जाते.
(व्यापारी, ग्राहक, पुरवठादार)

iv) भारतात, भारतीय भौगोलिक उत्पादकांना संरक्षण देण्यासाठी .... कायदा अस्तित्वात आला.
(2000, 1999, 1998)

v) इंटरनेटच्या माध्यमातून केल्या जाणाऱ्या व्यापार व व्यवसाय पद्धतीला .... असे म्हणतात.
(ई–कॉमर्स, सेवा, विक्री)

vi) बौद्धिक संपदा ही .... आहे.
(दृश्य मालमत्ता, अदृश्य मालमत्ता, यापैकी नाही)

ब) योग्य जोड्या जुळवा : [5]

	'अ' गट		'ब' गट
i)	माहिती तंत्रज्ञान कायदा	अ)	14 जुलै 1967
ii)	कॉपीराईट ॲक्ट	ब)	तीन पक्ष
iii)	इलेक्ट्रॉनिक सही	क)	1957
iv)	हुंडी	ड)	27 ऑक्टोबर 2009
v)	जागतिक बौद्धिक संपदा संघटन	इ)	2000

munotes.in

प्रश्न 2) धारक आणि यथाविधीधारक म्हणजे काय? यथाविधीधारकास मिळणारे अधिकार स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 3) ई–कामर्सचे महत्त्व सांगुन ई–करारात उद्‌भवणाऱ्या कायदेशीर बाबी स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 4) त्रिस्तरीय ग्राहक तक्रार निवारण यंत्रणा स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 5) कॉपीराईट आणि ट्रेडमार्क या संकल्पना स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) : **[15]**

अ) धनादेशाचे आवश्यक घटक

ब) इलेक्ट्रॉनिक सही

क) ग्राहक संरक्षण कायदा 2019 ची वैशिष्ट्ये

ड) जागतिक बौद्धिक संघटनेची साधने

इ) आराखडा (संकल्प चित्र)

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-1821

[Total No. of Pages : 4

[6032]-603
T.Y. B.Com.
BUSINESS ECONOMICS
363 : Indian and Global Economic Development - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from the remaining questions No. 2, 3, 4 and 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks (Any five) : **[5]**

i) The Human Development Index is release by _______.

a) World Bank b) I.M.F.

c) U.N.O. d) U.S.A.

ii) F.D.I. in India is allowed by two modes, Government route and ___________.

a) Automatic route b) Trade route

c) Export route d) Import route

iii) ________ is called the engine of economic development.

a) National Income b) Domestic trade

c) International trade d) National trade

iv) India is the founder member of ________.

a) E.U. b) U.S.A.

c) OPEC d) W.T.O.

v) Government pollicy about export and import is known as _____.

a) Foreign trade policy b) Fiscal policy

c) Financial policy d) Monetary policy

vi) _________ countries are involved in SAARC.

a) 10 b) 5

c) 8 d) 7

P.T.O.

B) Match the Following. **[5]**

A		B	
i)	Human Development Index	a)	Current and capital account
ii)	F.D.I.	b)	Group of Eight countries
iii)	Balance of payment	c)	International Bank for Reconstruction and Development
iv)	SAARC	d)	Mehboob - Ul - Haq
v)	Word Bank	e)	Need of Developing countries

Q2) Explain the role of Human Resources in economic development. **[15]**

Q3) Define the foreign capital and explain the role of foreign capital in economic development. **[15]**

Q4) Define the foreign trade and explain the role of foreign trade in economic development. **[15]**

Q5) Explain the functions of International monetary fund. **[15]**

Q6) Write short notes (any three) : **[15]**

a) Human Development Index

b) Limitations of foreign capital

c) BRICS

d) India's foreign trade since 2001

e) World Bank

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P-1821

[6032]-603
T.Y. B.Com.
BUSINESS ECONOMICS
363 : Indian and Global Economic Development - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :

1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.*
2) *प्रश्न क्र. 2, 3, 4 आणि 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) मानव विकास निर्देशांक .... कडून प्रसिद्ध केला जातो.

अ) जागतिक बँक ब) आय.एम.एफ.

क) यु.एन.ओ. ड) यु.एस.ए.

ii) भारतात एफ. डी. आय. (F.D.I.) ला दोन मार्गाने परवानगी आहे सरकारी मार्ग आणि ....

अ) स्वंयचलीत मार्ग ब) व्यापारी मार्ग

क) निर्यात मार्ग ड) आयात मार्ग

iii) .... ला आर्थिक विकासाचे इंजिन म्हणतात.

अ) राष्ट्रीय उत्पन्न ब) देशांतर्गत व्यापार

क) आंतरराष्ट्रीय व्यापार ड) राष्ट्रीय व्यापार

iv) भारत .... चा संस्थापक सदस्य आहे.

अ) इ.यु. ब) यु.एस.ए.

क) ओपेक ड) डब्ल्यू टी.ओ.

v) आयात आणि निर्याती बद्दलच्या सरकारच्या धोरणाला .... म्हणतात.

अ) परकीय व्यापार धोरण ब) राजकोषीय धोरण

क) वित्तिय धोरण ड) मौद्रिक धोरण

munotes.in

vi) सार्क (SAARC) मध्ये .... राष्ट्रांचा समावेश झालेला आहे.

अ) 10　　　　ब) 5

क) 8　　　　ड) 7

ब) खालील जोडया लावा. **[5]**

'अ'		'ब'	
i)	मानव विकास निर्देशांक	अ)	चालु आणि भांडवली खाते
ii)	एफ.डी.आय. (F.D.I.)	ब)	आठ देशांचा समुह
iii)	व्यवहार तोल	क)	आंतरराष्ट्रीय पुन:र्निर्माण आणि विकास बँक
iv)	सार्क (SAARC)	ड)	मेहबुब-उल-हक
v)	जागतिक बँक	इ)	विकसनशील देशांची गरज

प्रश्न 2) आर्थिक विकासात मानवी संसाधनाची भूमिका स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 3) परकीय भांडवलाची व्याख्या द्या आणि आर्थिक विकासातील परकीय भांडवलाची भूमिका स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 4) परकीय व्यापाराची व्याख्या द्या आणि आर्थिक विकासातील परकीय व्यापाराची भूमिका स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 5) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीचे कार्ये स्पष्ट करा. **[15]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[15]**

अ) मानव विकास निर्देशांक

ब) परकीय भांडवलाच्या मर्यादा

क) ब्रिक्स (BRICS)

ड) भारताचा परकीय व्यापार 2001 पासून

इ) जागतिक बँक

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P-1822

[Total No. of Pages : 4

[6032]-604
T.Y. B.Com.
ECONOMICS
363 : International Economics - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three qustions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **A) Fill in the blanks (Any Five) :** **[5]**

i) Balance of Payment is always _________.

a) Imbalance b) Balance

c) Flexible d) None of the above

ii) The foreign exchange market is a global ________.

a) Centralized b) Decentralized

c) Fixed d) None of the above

iii) Migration of skilled labour in International Trade is a 'Brain Drain' for an undeveloped country, this statment is presented ______.

a) Dr. Abdul Kalam b) Sardar Patel

c) Dadabhai Nauroji d) Dr. Amartya Sen

iv) International Bank For Reconstruction and Development is also known as ________.

a) World Bank

b) IMF

c) World Trade Organization

d) IDBI

v) Full form of OTC is ___________.

a) Out Put the Cover b) Over Transfer Currency

c) Own the Convert d) Over the Counter

vi) The world Trade Organization established on _______.

a) 1 January 1995 b) 12 July 1982

c) 1 April 1991 d) 1 March 1946

P.T.O.

B) **Match the Pairs.** **[5]**

	A Group		**B Group**
i)	Determination of Foreign Exchange Rate	a)	Varible Exchange Rate
ii)	Flexible Exchange Rate	b)	World Bank
iii)	Easy Currency Conversion	c)	8th December 1985
iv)	BRICS	d)	Currency Convertibility
v)	SAARC	e)	15th July 2014

Q2) State the measures to correct Disequilibrium in Balance of Payment. **[15]**

Q3) Explain the merits and demerits of Fixed Exchanged Rate. **[15]**

Q4) State the concept of Brain Drain & write the effects of Brain Drain. **[15]**

Q5) Explain the objectives & functions of World Bank. **[15]**

Q6) **Write Short note (Any Three) :** **[15]**

a) Labour Migration.

b) Foreign Exchange Market.

c) SAARC.

d) Convertibility of Rupee.

e) Multinational Corporations.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

P-1822

[6032]-604

T.Y. B.Com.

ECONOMICS

363 : International Economics - II

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 या पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) अ) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही पाच) **[5]**

i) व्यवहारतील नेहमी .... असतो.
   अ) असंतुलीत ब) संतुलित
   क) लवचिक ड) यापैकी नाही

ii) विदेशी विनिमय बाजारपेठ जागतिक .... स्वरूपाची बाजारपेठ आहे.
   अ) केंद्रित ब) विकेंद्रित
   क) स्थिर ड) यापैकी नाही

iii) आंतरराष्ट्रीय व्यापारात कुशल श्रमिकांचे स्थलांतर हे अविकसित देशासाठी बुद्धीचे निस्सारण करते असे उद्गार .... यांचे आहेत.
   अ) डॉ. अब्दुल कलाम ब) सरदार पटेल
   क) दादाभाई नौरोजी ड) डॉ. अमर्त्य सेन

iv) पुनर्निर्माण आणि विकासासाठीच्या आंतरराष्ट्रीय बँकेला .... असेही म्हणतात.
   अ) जागतिक बँक ब) आय.एम.एफ.
   क) जागतिक व्यापार संघटना ड) आय.डी.बी.आय.

v) OTC चे पूर्ण रूप .... आहे.
   अ) Out Put the Cover ब) Over Transfer Currency
   क) Own the Convert ड) Over the Counter

vi) जागतीक व्यापार संघटनेची स्थापना .... रोजी करण्यात आली.
   अ) 1 जानेवारी 1995 ब) 12 जुलै 1982
   क) 1 एप्रिल 1991 ड) 1 मार्च 1946

ब) जोड्या लावा. [5]

अ गट		ब गट	
i)	विदेशी विनिमय दराचे निर्धारण	अ)	बदलता विनिमय दर
ii)	लवचिक विनिमय दर	ब)	जागतिक बँक
iii)	चलनाचे सहज रूपांतरण	क)	8 डिसेंबर 1985
iv)	ब्रिक्स	ड)	चलन परिवर्तनियता
v)	सार्क	इ)	15 जुलै 2014

प्रश्न *2)* व्यवहार तोलातील असमतोल दुरूस्त करण्याचे उपाय लिहा. [15]

प्रश्न *3)* स्थिर विनिमय दराचे गुण दोष स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न *4)* बौद्धीक निस्सारणाची संकल्पना सांगून, बौद्धीक निस्सारनाचे परिणाम स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न *5)* जागतिक बँकेची उद्दीष्ट्ये आणि कार्ये थोडक्यात स्पष्ट करा. [15]

प्रश्न *6)* टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) श्रमिकांचे स्थलांतर.

ब) विदेशी विनिमय बाजार.

क) सार्क.

ड) रूपयाची परिवर्तनियता.

इ) बहुराष्ट्रीय महामंडळे.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P-1823

[Total No. of Pages : 6

[6032]-605
T.Y. B.Com.
364 : AUDITING & TAXATION - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) a) Define the following Terms (Any 5) : **[10]**
- i) Income
- ii) Person
- iii) Previous year
- iv) Exempt Income
- v) Assessee
- vi) Perquisites

b) Write short notes (Any 2) : **[10]**
- i) Agriculture Income.
- ii) Tax Deducted at Scarce.
- iii) Advance Tax.

Q2) Solve Problems (Any 2) : **[14]**

a) Mr. Ramakant, Lasalgaon provide the following salary structure. **[7]**

Basic Salary ₹ 30,000 p.m.

Bonus ₹ 24,000 p.a.

Education Allowance (2 childrens) ₹ 480 p.m. per children

Hostel Allowances (2 childrens) ₹ 600 p.m. per children

Commission ₹ 60,000 p.a.

Transport Allowance ₹ 4,800 p.m.

Tiffin Allowance ₹ 1,200 p.m.

House Rent Allowance ₹ 12,000 p.m. (Rent paid by him ₹ 72,000). He has been provided with 1800 CC car along with driver for both private and office purpose. Expenses is borne by employer. He has paid professional Tax @ 2500 p.a. compute his net taxable salary income for the A.Y 2023-24 under old Regime.

P.T.O.

b) Compute Income from House property of Mr. Ramesh, Chandwad for the A.Y 2023-2024 from the following particulars under old Regime. **[7]**

Particulars	₹
Interest on loan	40,000
Municipal Tax	6,000
Vacancy period	2 month
Unrealised Rent	10,000
Annual Rent	2,40,000
Standard Rent	2,30,000
Fair Rent	2,50,000
Municipal Value	3,00,000

c) Following is the Profit & Loss A/c for the Business of Mr. Sham, Shirpur for the financial year ending on 31.3.2023. **[7]**

Profit & Loss A/c

Particulars	₹	Particulars	₹
To Salary	1,25,000	By Gross profit	3,75,000
To Interest on loan	51,250	By Int. on Bank deposit	6,250
To Advertisement	6,250	By Sundry Receipts	18,750
To R.D.D.	6,250	By Gift from mother	50,000
To Fire Insurance	5,000		
To Wealth Tax	15,000		
To Office Exp.	6,250		
To Income Tax provision	6,250		
To Depreciation	50,000		
To Net profit	1,78,750		
	4,50,000		4,50,000

<u>Other Information</u>

i) Bank loan is taken for Business purpose.

ii) Depreciation allowed as per Income Tax Rule is ₹ 56,250.

iii) Advertisement include ₹ 2,500 as expenses for selling household furniture.

iv) Salary include ₹ 12,500 paid for domestic purpose.

You are required to compute Taxable Income form Business for A.Y 2023-24 under old Regime.

munotes.in

Q3) Mr. Rajveer, Ajmer has given the following particulars of his incomes and savings for the financial year ending on 31.3.2023. **[16]**

Gross Salary	₹ 7,80,000
Income from House Property	₹ 2,60,000
Income from Business	₹ 3,90,000
Int. on Govt. Securities	₹ 26,000
Int. on Bank Saving A/c	₹ 10,000
Int. on P.P.F.	₹ 13,000
Int. on Debentures	₹ 26,000
He paid professional Tax	₹ 2,500

Mr. Rajveer made the following investment during the year.

LIC premium	₹ 30,000
Deposit in PPF	₹ 78,000
NSC	₹ 52,000
Mediclaim	₹ 25,000

Int. on Education Loan. ₹ 60,000

Compute his Taxable Income & Tax Liability in old and New Regime and give the suitable option for saving a Tax of Mr. Rajveer for the A.Y. 2023-24.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

P-1823

[6032]-605
T.Y. B.Com.
364 : AUDITING & TAXATION - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही 5) **[10]**
i) उत्पन्न
ii) व्यक्ती
iii) कर आकारणी वर्ष/आर्थिक वर्ष
iv) करमुक्त उत्पन्न
v) करदाता
vi) सोयी व सुविधा

ब) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[10]**
i) कृषी उत्पन्न
ii) उगम (स्रोत) वर होणारी कर कपात
iii) आगाऊ कर

प्रश्न 2) उदाहरणे सोडवा (कोणतेही 2) **[14]**

अ) श्री. रमाकांत, लासलगाव, यांची पगारापासुन मिळणाऱ्या मिळकतीची माहिती खालील प्रमाने आहे. **[7]**

मुळ पगार ₹ 30,000 प्रति महा.
बोनस ₹ 24,000 प्रति वर्ष.
शैक्षणिक भत्ता (2 मुलासाठी) ₹ 480 प्रति महा. प्रति मुलासाठी
वसतीगृह भत्ता (2 मुलासाठी) ₹ 600 प्रति महा. प्रति मुलासाठी
कमिशन ₹ 60,000 प्रति वर्ष.
वाहतुक भत्ता ₹ 4,800 प्रति महा.
डब्बा (टिफीन) भत्ता ₹ 1,200 प्रति महा.
घर भाडे भत्ता ₹ 12,000 प्रति महा. (रमाकांत यांनी ₹ 72,000 भाडे अदाकेले आहे)
श्री रमांकांत यांना 1800 सी.सी. कार ड्रायव्हरसह कार्यालयीन व खाजगी कामासाठी दिलेली आहे येणारा सर्व खर्च कंपनीचा मालक अदा करतो. रमाकांत यांनी ₹ 2,500 प्रति वर्ष व्यवसाय कर अदा केला आहे.
वरिल माहितीच्या आधारे कर निर्धारण वर्ष 2023-24 साठी पगारापासुन मिळणारे उत्पन्न जुन्या करप्रणालीप्रमाणे शोधा.

munotes.in

ब) श्री रमेश, चांदवाड यांचे कर निर्धारण वर्ष 2023-24 करीता घरापासुन मिळणारे उत्पन्न जुन्या कर प्रणालीप्रमाणे शोधा. **[7]**

तपशिल	रक्कम
कर्जावरील व्याज	40,000
नगरपालीका कर	6,000
रिक्त कालावधी	2 महिने
वसुल न झालेले भाडे (अवास्तव भाडे)	10,000
वार्षिक भाडे	2,40,000
मानक भाडे	2,30,000
वाजवी भाडे	2,50,000
नगरपालीका मुल्यांकन	3,00,000

क) श्री श्याम शिरपुर यांनी आर्थिक वर्ष 31.3.2023 साठीचे नफा तोटा पत्रक सादर केले आहे. **[7]**

munotes.in

नफा तोटा पत्रक

तपशिल	रक्कम	तपशिल	रक्कम
पगार खर्च	1,25,000	ढोबल नफा	3,75,000
कर्जावरील व्याज	51,250	बँकेतील ठेवीवरील व्याज	6,250
जाहिरात खर्च	6,250	किरकोळ उत्पन्न	18,750
उधारी बुडव्याची तरतूद (RDD)	6,250	आईकडुन मिळालेले बक्षीस	50,000
आगीचे विमा	5,000		
संपत्ती कर	15,000		
कार्यालयीन खर्च	6,250		
आयकर तरतुद	6,250		
घसारा	50,000		
निव्वळ नफा	1,78,750		
	4,50,000		4,50,000

इतर माहिती :

i) कर्ज हे व्यवसायासाठी घेतलेले आहे.

ii) आयकर कायद्याप्रमाने मान्य घसारा ₹ 56,250 आहे.

iii) जाहीरात खर्च अंतर्गत ₹ 2,500 हा खर्च घरगुती फर्निचर विकण्यासी संबधित आहे.

iv) पगार खर्चात ₹ 12,500 हे घरगुती कामाशी संबधित आहेत.

वरील दिलेल्या माहितीच्या आधारे कर निर्धारण वर्ष 2023-24 साठी जुन्या करप्रणालीअंतर्गत व्यवसाया पासुन मिळणारे करपात्र उत्पन्न शोधा.

प्रश्न 3) श्री राजवीर, अजमेर यांनी आर्थिक वर्ष 2022-23 करीता उत्पन्न व गुतवणुकीची माहीती खालील प्रमाने दिलेली आहे. **[16]**

वेतनापासुन मिळणारे ढोबळ उत्पन्न	₹ 7,80,000
घरापासुन मिळणारे उत्पन्न	₹ 2,60,000
व्यवसायापासुन मिळणारे उत्पन्न	₹ 3,90,000
सरकारी गुंतवणुकीवरील व्याज	₹ 26,000
बँकेतील बचत खात्यावर मिळणारे व्याज	₹ 10,000
भविष्य निर्वाह निधीवरील व्याज	₹ 13,000
कर्जरोठ्यावरील व्याज	₹ 26,000

श्री. राजवीर यांनी ₹ 2,500 व्यवसाय कर अदा केला आहे.

श्री. राजवीर यांनी खालील गुंतवणुक केलेल्या आहेत.

आर्युविमा हप्ता (एल.आय.सी)	₹ 30,000
सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी मध्ये गुंतवणुक	₹ 78,000
किसान विकास पत्र	₹ 52,000
आरोग्य विमा हप्ता	₹ 25,000
शैक्षणिक कर्जावरील व्याज	₹ 60,000

वरील दिलेल्या माहितीवरून श्री. राजवीर यांचे करपात्र उत्पन्न व कर जुन्या करप्रणाली तसेच नविन करप्रणालीचा वापर करून शोधावे व श्री. राजवीर यांना कोणत्या करप्राणालीत कर वाचवता येईल याबद्दल मागदर्शन करावे.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1824

[Total No. of Pages : 4

[6032]-606

T.Y. B.Com.

365A : BUSINESS ADMINISTRATION - II

Human Resource Management & Marketing

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks with the most appropriate alternative. (Any five): **[5]**

i) Aggressive selling is a characteristic of ______ concept of marketing.
   a) Production
   b) Marketing
   c) Selling

ii) ______ provides fast and accurate marketing information.
   a) Marketing information system
   b) Management information system
   c) Maintenance information system

iii) _____ is a function of physical supply.
   a) Financing
   b) Transportation
   c) Risk Bearing

iv) Stock Exchange of Mumbai is an example for ______
   a) Perfect market
   b) Regulated market
   c) Manufacture market

v) The most basic level of a product is called the ______
   a) Core Product
   b) Central Product
   c) Fundamental Product

vi) ______ product exceeds customer expectations.
   a) Strategic
   b) Superior
   c) Augmented

P.T.O.

B) Match the following : **[5]**

	Column A		Column B
i)	Marketing	a)	Derived from Latin word Marcatus
ii)	Insurance	b)	Means to reduce risk
iii)	Bread and milk	c)	Identifies the product or brand
iv)	Label	d)	Convenience products
v)	Market	e)	Art and Science

Q2) Write a short note (any two) **[10]**

a) Features of Marketing

b) Steps in Market Segmentation

c) Product Life Cycle

d) Internet Marketing

Q3) a) Explain the various functions of Marketing. **[8]**

b) Explain the factors afecting Pricing. **[7]**

Q4) a) Explain factors affecting to the marketing mix. **[8]**

b) Define the term advertising. Explain the types of advertising Media. **[7]**

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P1824

[6032]-606

T.Y. B.Com.

365A : BUSINESS ADMINISTRATION - II

Human Resource Management & Marketing

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) आक्रमक विक्री हे .... चे वैशिष्ट्य आहे. विपणन संकल्पना

अ) उत्पादन

ब) विपणन

क) विक्री

ii) .... जलद आणि अचूक विपणन माहिती प्रदान करते.

अ) मार्केटिंग माहिती प्रणाली

ब) व्यवस्थापन माहिती प्रणाली

क) देखभाल माहिती प्रणाली

iii) .... भौतिक पुरवठ्याचे कार्य आहे.

अ) वित्तपुरवठा

ब) वाहतूक

क) जोखीम पत्करणे

iv) मुंबईचे स्टॉक एक्सचेंज हे .... चे उदाहरण आहे.

अ) परफेक्ट मार्केट

ब) रेग्युलेटेड मार्केट

क) मॅन्युफॅक्चर मार्केट

v) उत्पादनाच्या सर्वात मुलभूत स्तराला .... म्हणतात.

अ) मुख्य उत्पादन

ब) केंद्रीय उत्पादन

क) मुलभूत उत्पादन

vi) .... उत्पादन ग्राहकांच्या अपेक्षांपेक्षा जास्त आहे.

अ) रणनीती

ब) श्रेष्ठ

क) संवर्धित

munotes.in

ब) खालील जोड्या जुळवा : [5]

	रकाना 'अ'		रकाना 'ब'
i)	विपणन	अ)	लॅटिन शब्द Marcatus पासून व्युत्पन्न
ii)	विमा	ब)	म्हणजे जोखीम कमी करणे
iii)	ब्रेड आणि दूध	क)	उत्पादन किंवा ब्रँड ओळखतो
iv)	लेबल	ड)	सुविधा उत्पादने
v)	बाजार	इ)	कला आणि विज्ञान

प्र.2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) विपणनाची वैशिष्ट्ये

ब) बाजार विभाजनाच्या पायऱ्या

क) वस्तू जीवन-चक्र

ड) इंटरनेट मार्केटिंग

munotes.in

प्र.3) अ) विपणनाची विविध कार्ये स्पष्ट करा. [8]

ब) किंमत निर्धारणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [7]

प्र.4) अ) विपणन मिश्रावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [8]

ब) जाहिरात म्हणजे काय? जाहिरात माध्यमांचे प्रकार स्पष्ट करा. [7]

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1825

[Total No. of Pages : 4

[6032]-607

T.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE - II

365 B : Financial Markets and Institutions in India - II

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks (Attempt any five): **[5]**

i) _____ is responsible for the fluctuations in the SENSEX.

a) Rain, drought, floods b) Monetary policy

c) Political instability d) All of the above

ii) The term Bullish indicates________

a) Positive price action b) Negative price action

c) Neutral price action d) None of these

iii) The first computerized online stock exchange in India is______

a) NSE b) BSE

c) MCX d) Commodity

iv) Purchasing and selling securities on the same day is known as_____

a) Delivery Trading b) Intraday trading

c) Stock Trading d) None of these

v) General Insurance Corporation was incorporated in _______

a) 1938 b) 1957

c) 1972 d) 1975

vi) IRDA stands for

a) Indian Regulatory Development Authority

b) Insurance Regulatory Development Authority

c) Investment in Insurance Regulatory Development Authority

d) None of These

munotes.in

P.T.O.

B) Match the following: **[5]**

i)	Nifty	a)	Higher supply of shares than demand
ii)	SENSEX	b)	India's largest insuranced company
iii)	Lower circuits	c)	To protect the interest of investors
iv)	LIC	d)	30 Companies
v)	SEBI	e)	National Stock Exchange

Q2) Write a short note (any two) **[10]**

a) Bear and Bull market

b) Lower and Upper circuit

c) Mutual fund

d) Organization of SEBI

Q3) a) Explain National Stock Exchange **[8]**

b) State the career opportunities in stock market **[7]**

Q4) a) Explain the functions of SEBI **[8]**

b) Explain the functions of housing finance Companies **[7]**

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P1825

[6032]-607

T.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE - II

365 B : Financial Markets and Institutions in India - II

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) .... हे सेन्सेक्समधील चढउतारांसाठी जबाबदार ठरते.
अ) पाऊस, दुष्काळ, पूर ब) चलनविषयक धोरण
क) राजकीय अस्थिरता ड) वरील सर्व

ii) 'बुलीश' हा शब्द .... दर्शवतो.
अ) सकारात्मक किंमत कृती ब) नकारात्मक किंमत कृती
क) तटस्थ किंमत कृती ड) यापैकी काहीही नाही

iii) .... हे भारतातील पहिले संगणकीकृत ऑनलाइन स्टॉक एक्सचेंज आहे.
अ) एन.एस.ई. ब) बी.एस.ई.
क) एम.सी.एक्स. ड) कमोडिटी

iv) एकाच दिवशी प्रतीभूतींची खरेदी आणि विक्री .... म्हणून ओळखली जाते.
अ) डिलिव्हरी ट्रेडिंग ब) इंट्राडे ट्रेडिंग
क) स्टॉक ट्रेडिंग ड) यापैकी काहीही नाही

v) सामान्य विमा महामंडळाची स्थापना .... मध्ये झाली.
अ) 1938 ब) 1957
क) 1972 ड) 1975

vi) IRDA म्हणजे ....
अ) भारतीय नियामक विकास प्रधिकरण
ब) विमा नियामक आणि विकास प्रधिकरण
क) विमा नियामक विकास प्राधिकरणामध्ये गुंतवणूक
ड) यापैकी काहीही नाही

munotes.in

ब) खालील जोड्या जुळवा : [5]

'अ' गट		'ब' गट	
i)	निफ्टी	अ)	मागणीपेक्षा शेअर्सचा पुरवठा जास्त
ii)	सेन्सेक्स	ब)	भारतातील सर्वात मोठी विमा कंपनी
iii)	लोअर सर्किट्स	क)	गुंतवणूकदारांच्या हिताचे रक्षण करणे
iv)	एल.आय.सी.	ड)	30 कंपन्या
v)	सेबी	इ)	राष्ट्रीय शेअर बाजार

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) बेयर आणि बुल मार्केट

ब) लोअर आणि अप्पर सर्किट

क) म्युच्युअल फंड

ड) सेबीचे संघटन

प्र.3) अ) राष्ट्रीय शेअर बाजार स्पष्ट करा. **[8]**

ब) शेअर बाजारातील नोकरी व व्यवसायाच्या संधी सांगा. **[7]**

प्र.4) अ) भारतीय रोखे आणि विनमय मंडळ (सेबी) ची कार्ये स्पष्ट करा. **[8]**

ब) गृह वित्तपुरवठा कंपन्यांची कार्ये स्पष्ट करा. **[7]**

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1826

[Total No. of Pages : 4

[6032]-608
T.Y. B.Com. (Semester - VI)
365(C) : BUSINESS LAW & PRACTICE - II
(CBCS) (2019 Pattern)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blank with the most appropriate alternative (any Five) : **[5]**

i) The Companies Act, 2013 came into force on the _______ (29th of June 2013, 29th of July 2013, 29th of August 2013)

ii) The concept of Company Act taken from _________ Companies Act.
(English, American, Russian)

iii) In the case of unfair prejudice, a ________ shareholder has a right to approach the court.
(Minority, Majority, Preference)

iv) _______ and Arrangements can take place between a company and its creditors or members and / any class of them.
(Competition, Compromise, Condition)

v) The Cadbury Committee was established in May _______.
(1990, 1991, 1992)

vi) Corporate governance is not a law it's a _________.
(Mechanism, Scheme, Policy)

B) Match the following : **[5]**

	Column A		Column B
i)	The Companies Act, 1956	a)	Removal of Managing Director
ii)	Powers of Tribunal	b)	Corporate Governance
iii)	Merger	c)	Section 149
iv)	Conducting the business with all integrity & fairness	d)	1st April 1956
v)	independent Director	e)	Combination of two or more companies into a single company

munotes.in

P.T.O.

Q2) Write a short note (Any two) : **[10]**

a) Features of Company

b) Prevention of Mismanagement

c) Conditions for sanction of Compromise

d) Principles of Morality

Q3) a) Explain the provisions related to social responsibilities of company? **[8]**

b) What is Minority Interest? What are the provisions & rights for protection of minority interest? **[7]**

Q4) a) What are the rights and duties of inspector? **[8]**

b) Explain the Cadbury Committee Report on Corporate Governance. **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1826

[6032]-608

T.Y. B.Com. (Semester - VI)

365(C) : BUSINESS LAW & PRACTICE - II

(CBCS) (2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*

2) *उजवीकडे दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 5) **[5]**

i) कंपनी कायदा, 2013 .... रोजी अंमलात आला.
(29 जून 2013, 29 जुलै 2013, 29 ऑगस्ट 2013)

ii) कंपनी कायद्याची संकल्पना .... कंपनी कायद्या पासून घेतली आहे.
(इंग्रजी, अमेरिकन, रशियन)

iii) अन्यायकारक पूर्वग्रहाच्या बाबतीत .... भागधारकास न्यायालयात जाण्याचा अधिकार आहे.
(अल्पसंख्याक, बहुसंख्य, अग्रहक्क)

iv) .... आणि व्यवस्था हे कंपनी आणि तिचे कर्जदार किंवा सदस्य किंवा त्यांचा कोणताही वर्ग यांच्यात होऊ शकते.
(स्पर्धा, तडजोड, अट)

v) कॅडबरी समितीची स्थापना .... मे मध्ये करण्यात आली.
(1990, 1991, 1992)

vi) कॉर्पोरेट गर्व्हनन्स हा कायदा नाही, तर तो .... आहे.
(यंत्रणा, योजना, धोरण)

ब) योग्य जोड्या जुळवा. **[5]**

रकाना अ	रकाना ब
i) कंपनी कायदा 1956	अ) व्यवस्थापकीय संचालकाची हकालपट्टी
ii) न्यायाधिकरणाचे अधिकार	ब) कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स
iii) विलीनीकरण	क) कलम 149
iv) सर्व सचोटीने आणि निष्पक्षतेने व्यवसाय चालवणे	ड) 1 एप्रिल 1956
v) स्वतंत्र संचालक	इ) दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक कंपन्यांचे एकत्रीकरण

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) कंपनीची वैशिष्ट्ये

ब) गैरव्यवस्थापनास प्रतिबंध

क) तडजोड मंजूर करण्याच्या अटी

ड) नैतिकतेची तत्वे

प्रश्न 3) अ) कंपनीच्या सामाजिक जबाबदारीबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. **[8]**

ब) अल्पसंख्याक हित म्हणजे काय? अल्पसंख्याकांच्या हिताच्या संरक्षणासाठी काय तरतुदी आणि अधिकार आहेत? **[7]**

प्रश्न 4) अ) तपासनिसाचे हक्क आणि कर्तव्ये कोणते आहेत? **[8]**

ब) कॉर्पोरेट गव्हर्नन्सबाबत कॅडबरी समितीचा अहवाल स्पष्ट करा. **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1827

[Total No. of Pages : 4

[6032]-609

T.Y. B.Com.

365D : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - II

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI) (Paper - II)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blanks (Any five) : **[5]**

i) The focus of export marketing is on the _________.

a) manufacturer b) nation

c) customer d) price

ii) ________ plays an important role in the development of co-operative marketing in India.

a) National Apex federeration

b) NAFED

c) SFC

d) All of these

iii) The Area of NAFED is __________.

a) Whole Nation b) Whole state

c) Whole District d) Village level

iv) Market fees paid by ________.

a) Market committee

b) Seller

c) Authorised market produce buyer

d) Authorised person

v) M.A.P.M.C. means __________.

a) Maharashtra Agent produce market committee

b) Maharashtra Agriculture produce market committee

c) Maharashtra Pradesh Adat market committee

d) Maharashtra Agricultural produce management council

P.T.O.

munotes.in

vi) APMC model Act came into force in __________ year.

a) 1903 b) 1803

c) 2003 d) 1904

B) Match the following pairs. **[5]**

	'A'		'B'
i)	Co-operative marketing strategy	a)	NAFED
ii)	Co-op marketing	b)	Model Act - 2003
iii)	Apex marketing federation	c)	APMC
iv)	Market committee at Tehsil	d)	Co-operative export marketing
v)	Provision for APMC control	e)	Development of co-operative market

munotes.in

Q2) Write short notes (any two) : **[10]**

a) Factors influencing marketing strategy of co-operative

b) Functions of NAFCD

c) Challenger to APMC

d) Basic features of APMC model Act 2003.

Q3) a) Define marketing strategy. State its importance. **[8]**

b) State the performance of NAFED. **[7]**

Q4) a) Stat the progress of APMC. **[8]**

b) State the objectives of model Act 2003. **[7]**

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

P-1827

[6032]-609
T.Y. B.Com.
365D : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI) (Paper - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) निर्यात विपणनामध्ये .... यावर भर दिला जातो.

अ) उत्पादक ब) राष्ट्र

क) ग्राहक ड) किंमत

ii) भारतामध्ये सहकारी विपणनात विकासासाठी .... ची भूमिका महत्वपूर्ण आहे.

अ) राष्ट्रीय सर्वोच्च महासंघ ब) नाफेड

क) राज्य वित्त मंडळ ड) वरील सर्व

iii) नाफेड ची व्याप्ती .... पर्यंत आहे.

अ) संपूर्ण देश ब) संपूर्ण राज्य

क) संपूर्ण जिल्हा ड) खेडी पातळी

iv) बाजार फी .... द्वारे दिली जाते.

अ) बाजार समिती ब) विक्रेता

क) अधिकृत बाजार उत्पन्न खरेदीदार ड) अधिकृत व्यक्ती

v) एम.ए.पी.एम. सी म्हणजे ....

अ) महाराष्ट्र अभिकर्ता उत्पन्न बाजार समिती

ब) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न बाजार समिती

क) महाराष्ट्र प्रदेश आडत बाजार समिती

ड) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न व्यवस्थापन समिती

munotes.in

vi) ए.पी.एम.सी. आधुनिक कायदा .... वर्षी अंमलात आला.

अ) 1903 ब) 1803

क) 2003 ड) 1904

ब) खालील जोड्या जूळवा. **[5]**

'अ'	'ब'
i) सहकारी विपणन व्यूहरचना	अ) नाफेड
ii) सहकारी विपणन	ब) आधूनिक कायदा 2003
iii) सर्वोच्य विपणन संघ	क) कृषी उत्पन्न बाजारसमिती
iv) तहसिल स्तरावरील बाजारसमिती	ड) सहकारी निर्यात विपणन
v) ए.पी.एम.सी. नियंत्रणाच्या तरतूदी	इ) सहकारी बाजारांचा विकास

प्रश्न 2) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) सहकार विपणना व्यूहरचना यावर परिणाम करणारे घटक

ब) नाफेड ची कार्ये

क) कृषी उत्पन्न बाजार समित्या समोरील आव्हाने

ड) ए.पी.एम.सी. आधूनिक कायदा 2003 ठळक वैशिष्ट्ये

प्रश्न 3) अ) विपणन व्यूहरचना व्याख्या द्या तसेच त्याचे महत्व सांगा. **[8]**

ब) नाफेड ची कामगीरी सांगा. **[7]**

प्रश्न 4) अ) कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांची प्रगती सांगा. **[8]**

ब) आधुनिक कायदा 2003 ची उद्दीष्ट्ये सांगा. **[7]**

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1828

[Total No. of Pages : 3

[6032]-610
T.Y. B.Com.
365-e : COST AND WORKS ACCOUNTING - II
(2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Q1) A) Fill in the blanks (Any 5 out of 6) : **[5]**

i) Under job costing each job is separately __________

a) identifiable b) unknown

c) logical d) variable

ii) In contract costing the total loss if any is transferred to ________

a) Trading Account b) Balance sheet

c) Costing profit and loss d) Drawings

iii) Retention money serves as a __________ with the contractee

a) tool b) security

c) purpose d) clause

iv) An escalation clause usually refers to change in prices of __________

a) inputs b) material

c) labour d) taxes

v) In process industries there is a flow of _________ from one operation to the next operation

a) logic b) purpose

c) continuity d) materials

vi) A __________ contains all relevant information regarding production and other details of the job

a) list b) sheet

c) production order d) card

P.T.O.

munotes.in

B) Match the following : **[5]**

i)	Service Costing	a)	Terminal costing
ii)	Running charges	b)	Operating costing
iii)	Costs at processes	c)	Over and above the normal loss
iv)	Contact costing	d)	Easily controllable
v)	Abnormal loss	e)	Variable operating expenses

Q2) Short Notes (Any Two out of Four) : **[10]**

a) Contact Costing

b) Service Costing

c) Job Costing

d) Need for Process Costing

Q3) The following details of Contract A are available as on 31/03/2021. **[15]**

Particulars	Rs.
Contract Price	6,00,000
Materials issued to contract	1,60,000
Materials returned to stores	4,000
Material on site on 31/03/2021	22,000
Materials transferred to contract B	9,000
Direct Labour	1,40,000
Chargeable expense outstanding	6,000
Wages payable	2,000
Direct expense	60,000
Hire of special machinery	10,000
Administration overheads	25,000
Plant installed at site at cost	75,000
Cost of contract not yet certified	23,000
Plant installation charges	5,000
Value of work certified	4,20,000
Value of plant on 31/03/2021	65,000
Cash received from contractee	3,78,000

You are required to prepare Contact A A/c for the year ended 31/03/2021.

munotes.in

Q4) A product passes through three processes A, B & C. During a monthly period 1000 units are produced with which the following information is available : **[15]**

Particulars	A	B	C
Direct material	2,000	1,000	1,000
Direct labour	1,500	700	800
Direct expense	300	100	100

Indirect expenses amounted to Rs.4500 and they are to be apportioned to the process on the basis of Direct Material. Prepare process account showing the total cost per unit at each process.

OR

From the following data calculate the cost per running mile of Road Lines Transport Co.

Particulars	
Mileage run (annual)	15,000 miles
Cost of vehicle	Rs. 2,50,000
Road License (annual)	Rs. 7,500
Annual Insurance	Rs. 7,000
Annual Garage Rent	Rs. 7,250
Supervision and Salaries (annual)	Rs. 24,000
Drivers wages per hour	Rs. 30
Cost of fuel per liter	Rs. 20
Miles run per liter	20 miles
Repairs and Maintenance per mile	Rs. 1.65
Tyre Allocation Per mile	Rs. 0.80
Estimated life of vehicle	1,00,000 miles

Charge interest at 15% on the cost of vehicle. The vehicle runs 20 miles per hour on an average.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1829

[Total No. of Pages : 3

[6032]-611
T.Y. B.Com.
STATISTICS
365 (F) : Business Statistics - II
(2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Attempt the following :**

A) Choose the correct alternative of the following: (any five)[5 × 1 = 5]

i) If Z ~ N (0, 1), then P(Z < 0) = P(Z > 0) = ?

a) 1 b) 0

c) 0.5 d) 0.75

ii) The hypothesis of the no difference is called as

a) Null Hypothesis b) Alternative Hypothesis

c) Two-sided d) One sided

iii) Let X $\rightarrow$ N(8, 25) then variance of X is

a) 8 b) 25

c) 0 d) 1

iv) We want to test H0 : Two attributes A and B are independent and both the attributes are at three levels. Then under H_0, the statistic used is

a) χ_2^2 b) χ_4^2

c) χ_3^2 d) χ_1^2

v) Paired t-test was applied to 13 observations $\{(x_i, y_i)\ ;\ i = 1, 2, 3, ..., 13\}$. In this case the distribution of test statistic under null hypothesis $H_0 : \mu_d = 0$ is t-distribution with _______ degrees of freedom.

a) 13 b) 12

c) 26 d) 24

P.T.O.

vi) Stratified sample is ______ within and _____ Between the strata.

a) Homogeneous, Heterogeneous

b) Homogeneous, Independent

c) Heterogeneous, Homogeneous

d) Heterogeneous, Independent

vii) Analysis of variance is a statistical method of comparing the _______ of several populations.

a) Standard deviations b) Variances

c) Means d) Proportions

B) State whether the following statements are True or False. [each one]

i) Level of significance cannot be made zero.

ii) In simple random sampling without replacement, drawn unit after recording is replaced in population before next draw.

iii) Normal Distribution is positively skewed distribution.

iv) ANOVA is the preferred method for finding differences among several population proportions.

v) Statistic is constant and parameter is random variable.

Q2) **Write short note (any two) :** **[5 each]**

a) Simple Random Sampling Without Replacement (SRSWOR).

b) Stratified Sampling with one real life situation.

c) Analysis of Variance (ANOVA).

d) Give the test procedure of Z-test for testing the significance of equality of two population mean.

Q3) a) i) If $X \sim N(0, 1)$ then find : **[4]**

I) $P(X \geq 1.3)$ II) $P(0 \leq X \leq 1.3)$

III) $P(X \leq 1.3)$ IV) Mean and Variance

ii) A random sample of 90 adults is classified according to gender and the number of hours they watch television during a week : **[4]**

Hours spent in watching TV	Gender	
	Male	Female
Over 15 hours	15	29
Below 15 hours	27	19

Examine whether the time spent watching television is independent of whether the viewer is male or female. Use 5% level of significance.

munotes.in

b) i) Four types of fertilizers were applied to seven types of seeds and the ANOVA table constructed is given below, fill in the blanks of the following tables marked "–". **[4]**

Sources of variation	Degrees of freedom	Sum of squares	Mean Sum of squares	Variance Ratio
Between Fertilizers	3	26.4	8.8	-
Between seeds	-	30	5	-
Error	18	77.9	-	
Total	27	134.3		

Test whether production across fertilizers equal or not? Use 5% level of significance.

ii) A standardized placement test in mathematics was given to 11 boys and 9 girls. The boys made score with sample mean square $S_1^2 = 129.8$, while the girls made score with sample mean square $S_2^2 = 91.75$. Use F- test to test whether the populations from which the two samples are drawn have same variances or not at 10 % level of significance. [Given : $F_{10,8,0.05} = 3.36$]. **[3]**

Q4) a) i) A quality control manager of an electronic plant thinks that handicapped people do same work as that of normal people. A sample of 400 items produced by the handicapped found to have 20 defectives. On the other hand, a sample of 500 items produced by the normal people contained 32 defectives' the data support the managers claim? Justify the answer, Use 5% level of significance. **[4]**

ii) The hours of sleep for 10 patients before and after giving a new drug are recorded. Test whether there is a significant difference in the average hours of sleep at 5 % level of significance. **[4]**

Hours of sleep (before)	6	5	7	7	8	9	9	6	6	8
Hours of sleep (after)	7	6.5	8	8.5	9	9.5	9.5	7	6.5	9

b) i) In a population of size 5 the values are 4, 3, 5, 7, 10. Draw all possible sample of size 2 using SRSWOR. Verify that sample mean is an unbiased estimator of population mean. **[4]**

ii) Define Standard Normal distribution, also state any two properties of normal distribution. **[3]**

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1830

[Total No. of Pages : 4

[6032]-612
T.Y. B.Com. (Semester - VI)
365G : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - II
(2019 Pattern) (Special Paper - II)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blanks (Any 5) : **[5]**

i) ________ is the least important part of the business plan.

a) Planning control
b) HRM control
c) Implementation control

ii) A _________ is a written document.

a) Production Plan
b) Business Plan
c) Marketing Plan

iii) ERM stands for _________.

a) Enterprise Revenue Management
b) Enterprise Risk Management
c) Environment Risk Management

iv) Rs. ___________ Crores, the Government of India has set aside a corpus fund for startup.

a) 10,000
b) 15,000
c) 20,000

v) A Start-up India may apply for tax exemption under section ________ IAC of the Income Tax Act.

a) 90
b) 80
c) 70

munotes.in

vi) The profit of recognized start-ups are exempted from Income Tax Act for _________ years.

a) Two

b) Three

c) Five

B) Match the Following. **[5]**

	Group 'A'		Group 'B'
i)	Business Plan	a)	2006
ii)	MSME Act	b)	Vijay Sharma
iii)	Start up	c)	Financial Aspect
iv)	Vedantu	d)	2015
v)	Paytm	e)	Anand Prakash

Q2) Write Short notes (Any 2) : **[10]**

a) Importance of business plan.

b) Growth phase management

c) Types of business crises.

d) Examples of start-up.

Q3) a) What is Business Plan? Explain the objectives of business plan. **[8]**

b) Explain the challenges in implementation of ERM. **[7]**

Q4) a) What is business sickness? Explain the various causes of business sickness. **[8]**

b) Explain the Do's and Don'ts for startup. **[7]**

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1830

[6032]-612
T.Y. B.Com. (Semester - VI)
365G : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - II
(2019 Pattern) (Special Paper - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) .... हा व्यवसाय योजनेचा कमी महत्वाचा भाग आहे.

अ) नियोजन नियंत्रण

ब) एच. आर. एम. नियंत्रण

क) अंमलबजावणी नियंत्रण

ii) .... एक लिखित दस्तऐवज आहे.

अ) उत्पादन योजना

ब) व्यवसाय योजना

क) विपणन योजना

iii) ई.आर.एम. म्हणजे .... होय.

अ) एन्टरप्राइझ रेव्हेन्यू मॅनेजमेंट

ब) एन्टरप्राइझ रिस्क मॅनेजमेंट

क) एन्व्हायरमेंट रिस्क मॅनेजमेंट

iv) रु. .... कोटी भारत सरकारने स्टार्ट–अप्स साठी कॉर्पस फंड म्हणून बाजूला ठेवला आहे.

अ) 10,000

ब) 15,000

क) 20,000

munotes.in

v) स्टार्ट–अप इंडिया आयकर कायद्याच्या कलम .... IAC अंतर्गत कर सवलतीसाठी अर्ज करू शकते.

अ) 90

ब) 80

क) 70

vi) मान्यताप्राप्त स्टार्ट–अप्सच्या नफ्याला आयकर कायद्यातून .... वर्षासाठी सूट देण्यात आली आहे.

अ) दोन

ब) तीन

क) पाच

ब) जोडया लावा. [5]

	गट 'अ'		गट 'ब'
i)	व्यवसाय योजना	अ)	2006
ii)	एम. एस. एम. इ. कायदा	ब)	विजय शर्मा
iii)	स्टार्ट–अप	क)	वित्तीय पैलू
iv)	वेदांतु	ड)	2015
v)	पेटीएम	इ)	आनंद प्रकाश

munotes.in

प्रश्न 2) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : [10]

अ) व्यवसाय योजनेचे महत्त्व.

ब) वाढीच्या टप्याचे व्यवस्थापन.

क) व्यवसाय संकटांचे प्रकार.

ड) स्टार्ट–अपची उदाहरणे.

प्रश्न 3) अ) व्यवसाय योजना म्हणजे काय? व्यवसाय योजनेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [8]

ब) इ.आर.एम. च्या अंमलबजावणीतील आव्हाने स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) व्यवसाय आजार काय आहे? व्यावसायिक आजाराची विविध कारणे स्पष्ट करा. [8]

ब) स्टार्ट–अप इंडियासाठी काय करावे आणि करू नये हे स्पष्ट करा. [7]

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-1831

[Total No. of Pages : 4

[6032]-613
T.Y. B.Com.
365 (h) : MARKETING MANAGEMENT (Paper - II)
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates :

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Fill in the blank with most appropriate word in the bracket (any 5) : **[5]**

a) The Supply of Agricultural Product is __________.

(Uncertain, Regular, Certain)

b) __________ act gives the right to the police to arrest in case of infringement of the trademark.

(Trademark, Competition, BIS)

c) __________ is given the importance in the global market.

(Generalization, Specialization, Taxation)

d) The smooth functioning of buying and selling through internet requires ___________ marketing.

(Internet, Cyber Security, Document)

e) Patent is one of the ___________.

(Prestige, Property, Intellectual Property)

f) _________ is the process of dividing the product into lot which are of similar characteristics in shape, size, type, weight, quality and performance.

(Storage, Transportation, Grading)

munotes.in

Q2) Match a Group : **[5]**

a)	Agricultural Marketing	i)	Dominance of Multinationals
b)	Global Market	ii)	Prevents Adware
c)	Patent	iii)	Use of Primitive techniques of production
d)	Cyber Security	iv)	Right granted for invention
e)	Bureau of Indian Standard Act	v)	Standardization

Q3) Write Short Notes on (Any Two) : **[10]**

a) Agricultural Marketing

b) Trademark Act 1999

c) Global Marketing strategy issues

d) Advantages of Cyber Security Marketing

munotes.in

Q4) a) Explain the various Functions in the agricultural marketing system. **[8]**

b) Explain the Indian Patent (Amendment) Act 2005. **[7]**

Q5) a) Explain difference between Global Marketing and International Marketing. **[8]**

b) What are the essentials to develop Cyber security marketing strategies. **[7]**

□□□

Total No. of Questions : 3]

P-1831

[6032]-613
T.Y. B.Com.
365 (h) : विपणन व्यवस्थापन (Paper - II)
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
2) *उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) रिकाम्या जागी कंसातील योग्य पर्याय वापरून विधाने पूर्ण करा. (कोणतेही पाच) **[5]**

अ) कृषी वस्तूचा पुरवठा .... असतो.

(अनिश्चित, नियमित, निश्चित)

ब) व्यापारी चिन्हाबाबत उल्लंघन झाल्यास .... कायदा पोलिसांना अटक करण्याचा अधिकार देतो.

(व्यापारी चिन्हे, स्पर्धा, भारतीय मानक कायदा)

क) .... ला जागतिक बाजारपेठेत महत्व दिले जाते.

(सामान्यीकरण, विशेषीकरण, करप्रणाली)

ड) इंटरनेटद्वारे होणारी खरेदी-विक्री सुरळीतपणे पार पाडण्यासाठी विपणनविषयक .... महत्वाची ठरते.

(इंटरनेट, सायबर सुरक्षा, कागदपत्रे)

इ) पेटंट ही एक प्रकारची .... आहे.

(प्रतिष्ठा, मालमत्ता, बौद्धिक संपदा)

फ) .... हि एक प्रक्रिया आहे ज्यामध्ये वस्तूंचे वर्गीकरण तिच्या वैशिष्टे, आकार, प्रकार, वजन, गुणवत्ता आणि कार्यप्रणालीद्वारे होते.

(साठवणूक, वाहतूक, क्षेणीकरण)

munotes.in

प्रश्न 2) जोड्या लावा. **[5]**

अ)	कृषी विपणन	i)	बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे वर्चस्व
ब)	जागतिक बाजारपेठ	ii)	त्रासदायक प्रोग्रामपासून सुरक्षितता
क)	पेटंट	iii)	उत्पादनात जुनाट तंत्रांचा वापर
ड)	सायबर सुरक्षा	iv)	शोधासाठी दिलेला अधिकार
इ)	भारतीय मानक ब्युरो कायदा	v)	प्रमाणीकरण

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) कृषी विपणन

ब) व्यापारी चिन्हे कायदा 1999

क) जागतिक विपणन धोरण समस्या

ड) सायबर सुरक्षा विपणनाचे फायदे

प्रश्न 4) अ) कृषी विपणन पद्धतीतील विविध कार्य स्पष्ट करा. **[8]**

ब) भारतीय पेटंट दुरूस्ती कायदा 2005 स्पष्ट करा. **[7]**

प्रश्न 5) अ) जागतिक विपणन व आंतरराष्ट्रीय विपणन यातील फरक स्पष्ट करा. **[8]**

ब) सायबर सुरक्षा विपणन धोरण विकसित करण्याच्या आवश्यकता सांगा. **[7]**

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1832

[Total No. of Pages : 4

[6032]-614

T.Y. B.Com.

365 (I) : AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS - II

(2019 Pattern) (CBCS) (Paper - II) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) A) **Fill in the blanks (Attempt any 5 out of 6) :** **[5]**

i) Which of the following is not the characteristics of agricultural labour?

a) Unorganized b) Economically exploited

c) High standard of living d) Low education

ii) What are the problems of agricultural labour in India?

a) Seasonal employment b) Indebtedness

c) Low social status d) All of the above

iii) The conflict and disputes between employers and employees on any industrial matters are known as __________.

a) Political relations b) Human relations

c) Social relations d) Industrial relations

iv) Absence of strikes and lock-outs in an indicator of _________.

a) Peaceful Industrial Relations

b) Disturbed Industrial Relations

c) Unwanted Industrial Relations

d) Partial Industrial Relations

v) The industrial disputes act in India was passed in _______.

a) 1926 b) 1946

c) 1947 d) 1948

vi) The make in India Initiative was launched by prime Minister in _____.

a) 2017 b) 2020

c) 2014 d) 2012

P.T.O.

B) Match the following : **[5]**

i)	FPO	a)	2019
ii)	Farm bill	b)	Farmers Organization
iii)	Maharashtra Industrial Policy	c)	Agricultural Labour
iv)	Low Education	d)	2020
v)	Industrial disputes	e)	Conflict between employer & Labour

Q2) **Write a short note (Any 2 out of 4) :** **[10]**

a) Causes of Industrial disputes.

b) Impact of climate an agriculture.

c) Water management initiatives.

d) Types of agricultural labour.

Q3) a) Describe the problems of agricultural labour. **[8]**

b) Explain in detail the impact of Covid-19 pandamic on agricultural sector of India. **[7]**

Q4) a) Explain the remedies to resolve the industrial disputes in India. **[8]**

b) Define Industrial relations. Explain the historical background of Industrial relations. **[7]**

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1832

[6032]-614
T.Y. B.Com.
365 (I) : AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Paper - II) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 5) **[5]**

i) खालीलपैकी कोणते शेतमजुरांचे वैशिष्ट नाही.

अ) असंघटित ब) आर्थिक दृष्ट्या शोषित

क) उच्च राहणीमान ड) अल्पशिक्षण

ii) भारतातील शेतमजुरांचे कोणते प्रश्न आहेत.

अ) हंगामी रोजगार ब) कर्जबाजारी पणा

क) अल्प सामाजिक दर्जा ड) सर्व

iii) कोणत्याही औद्योगिक बाबीवरून मालक व कामगार यांच्यात होणाऱ्या संघर्षास .... असे म्हणतात.

अ) राजकीय संबंध ब) मानवी संबंध

क) सामाजिक संबंध ड) औद्योगिक संबंध

iv) संप व टाळेबंदीचा अभाव हा .... चा निर्देशक आहे.

अ) शांततामय औद्योगिक संबंध ब) अशांत औद्योगिक संबंध

क) अनपेक्षित औद्योगिक संबंध ड) अंशत: औद्योगिक संबंध

v) भारतामध्ये औद्योगिक संघर्ष कायदा .... या वर्षी संभव झाला.

अ) 1926 ब) 1946

क) 1947 ड) 1948

vi) पंतप्रधानांनी मेक इन इंडिया योजना .... यावर्षी जाहिर केली.

अ) 2017 ब) 2020

क) 2014 ड) 2012

munotes.in

ब) योग्य जोड्या लावा. [5]

i)	FPO	अ)	2019
ii)	कृषी विधेयक	ब)	शेतकरी संघटना
iii)	महाराष्ट्र औद्योगिक धोरण	क)	शेतमजूर
iv)	अल्पशिक्षण	ड)	2020
v)	औद्योगिक संघर्ष	इ)	मालक व कामगार वर्गातील संघर्ष

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) औद्योगिक संघर्षाची कारणे

ब) हवामानाचा शेतीवरील परिणाम

क) जल व्यवस्थापन पुढाकार

ड) शेतमजुरांचे प्रकार

प्रश्न 3) अ) शेतमजुरांच्या समस्या विशद करा. [8]

ब) भारताच्या कृषीक्षेत्रावरील कोविड – 19 महामारिचे परिणाम सविस्तरपणे स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) भारतातील औद्योगिक संघर्षाच्या निवारणासाठी उपाययोजना स्पष्ट करा. [8]

ब) औद्योगिक संबंध – व्याख्या द्या. औद्योगिक संबंधाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा. [7]

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1833

[Total No. of Pages : 4

[6032]-615
T.Y. B.Com (Semester - VI)
365(J) : DEFENCE BUDGETING, FINANCE & MANAGEMENT - II
(2019 Pattern)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any five of the following : **[5 × 2 = 10]**

a) Define defence management.

b) Write the full form of HSTDV.

c) What is logistic management?

d) What is decision making?

e) Define 'Strategic' Drones.

f) Define non military organisation

Q2) Attempt any four of the following : **[4 × 5 = 20]**

a) Logistic management

b) India's hypersonic projects

c) Ministry of defence

d) Military organisation

e) ToT (Transfer of Technology)

P.T.O.

Q3) Attempt any four of the following : **[4 × 5 = 20]**

a) Explain about Electric Propulsion Technology.

b) State principles of non military organisation.

c) State principles of military organisation.

d) Explain types of military organisation.

e) State the Organisational aspects of decision making.

Q4) Attempt any two of the following : **[2 × 10 = 20]**

a) Explain in detail decision making in Indian armed forces

b) Explain in detail problems of prospectus of arms production in India.

c) Explain in detail Major Defence Collaboration in Work to Manufacture Sophisticated, Modern Equipment in India.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1833

[6032]-615
T.Y. B.Com (Semester - VI)
365(J) : DEFENCE BUDGETING, FINANCE & MANAGEMENT - II
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य.*

2) *उजवीकडे अंक गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5 × 2 = 10]**

अ) संरक्षण व्यवस्थापन व्याख्या करा.

ब) HSTDV चे पूर्ण स्वरूप लिहा.

क) पुरवठा व्यवस्थापन म्हणजे काय?

ड) निर्णय प्रक्रिया म्हणजे काय?

इ) 'स्ट्रॅटेजिक' ड्रोनची व्याख्या करा.

फ) बिगर लष्करी संघटना व्याख्या द्या.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणतेही चार) **[4 × 5 = 20]**

अ) पुरवठा व्यवस्थापन

ब) भारताचे हायपरसॉनिक प्रकल्प

क) संरक्षण मंत्रालय

ड) लष्करी संघटना

इ) ToT (तंत्रज्ञानाचे हस्तांतरण)

munotes.in

प्रश्न *3)* खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. **[4 × 5 = 20]**

अ) इलेक्ट्रिक प्रोपल्शन तंत्रज्ञान स्पष्ट करा.

ब) बिगर लष्करी संघटनेची मूलतत्त्वे सांगा.

क) लष्करी संघटनेची मूलतत्त्वे सांगा.

ड) लष्करी संघटनेचे प्रकार स्पष्ट करा.

इ) निर्णय प्रक्रियेतील संघटनात्मक घटक सांगा.

प्रश्न *4)* खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2 × 10 = 20]**

अ) भारतीय सेनादलातील निर्णय प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) भारतीय सेनादलांसाठीच्या संरक्षण उत्पादनातील समस्या सविस्तर स्पष्ट करा.

क) भारतातील अत्याधुनिक, आधुनिक उपकरणे तयार करण्याच्या कामातील प्रमुख संरक्षण सहकार्याचे तपशीलवार वर्णन करा.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1834

[Total No. of Pages : 4

[6032]-616

T.Y. B.Com. (Semester - VI)

365K : INSURANCE TRANSPORT & TOURISM - II (Tourism)

(2019 Pattern) (Special Paper - II)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the Blanks (Attempt any 5 out of 7) : **[5]**

i) A tourist who travels within the boundaries of his own country is called a _______ tourist.

a) Inbound

b) Outbound

c) Domestic

ii) Validator Plate is issued to -

a) Airlines

b) BSP

c) Travel agents

iii) IATO stands for _______.

a) International Association of Tour Operator

b) Indian Association of Tour Operator

c) Indian Association of Tourism Organisation

iv) Travel propensity is a measure of ________.

a) The percentage of a population engaging in tourism

b) The ratio of day trip to overnight visits.

c) Frequency of travel of a population

v) A person travelling abroad should compulsorily need a

a) Ticket

b) Insurance

c) Visa

munotes.in

P.T.O.

vi) Prospecting is one of the _______ skills required in tourism.

a) Sales technique

b) Buying technique

c) Analysing technique

vii) The importance of International Tourism is ________.

a) Incidence of crime

b) Revenue to the Government

c) Gambling

B) Match the Following. **[5]**

i)	UNWTO	a)	Mumbai
ii)	TAAI	b)	New Delhi
iii)	IATO	c)	Geneva
iv)	ITDC	d)	Madrid
v)	ICAO	e)	Montereal
		f)	New Delhi

Q2) Write Short notes (Any 2 Out of 4) : **[10]**

a) Factors influencing Tourist Transport Selection

b) Types Tour Operator

c) Tourist Accommodation

d) Functions of IATO

Q3) a) Describe types of transport. **[8]**

b) State the importance of Tour Operator. **[7]**

Q4) a) State the Role of Accommodation sector in Tourism. **[8]**

b) State the functions of UNWTO. **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1834

[6032]-616
T.Y. B.Com. (Semester - VI)
365K : INSURANCE TRANSPORT & TOURISM - II
(Tourism)
(2019 Pattern) (Special Paper - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (7 पैकी कोणतेही 5) [5]

i) जो पर्यटक आपल्या देशाच्या हद्दीत प्रवास करतो त्याला .... पर्यटक म्हणतात.

अ) अंतर्गामी

ब) परदेशी

क) घरगुती / स्वदेशी

ii) 'व्हॅलिडेटर प्लेट' .... यांना जारी केली जाते.

अ) विमानसेवा

ब) बी एस पी

क) प्रवाशी मध्यस्त

iii) आयएटीओ (IATO) चे विस्तारित रूप ....

अ) आंतरराष्ट्रीय टूर चालक संघटना

ब) भारतीय टूर चालक संघटना

क) भारतीय पर्यटन संघटना

iv) प्रवासी प्रवृत्ती हे एक .... चे मोजमाप आहे.

अ) पर्यटनामध्ये गुंतलेल्या लोकसंख्येची टक्केवारी

ब) रात्रीच्या भेटीसाठी दिवसाच्या सहलीचे गुणोत्तर

क) लोकसंख्येच्या प्रवासाची वारंवारता

munotes.in

v) परदेशात प्रवास करणाऱ्या व्यक्तीला .... ची आवश्यकता असते.

अ) तिकीट

ब) विमा

क) व्हिसा

vi) 'प्रॉस्पेक्टिंग' हे पर्यटनासाठी आवश्यक असलेल्या .... कौशल्यांपैकी एक आहे.

अ) विक्री तंत्र

ब) खरेदी तंत्र

क) विश्लेषण तंत्र

vii) आंतरराष्ट्रीय पर्यटनाचे महत्त्व .... आहे.

अ) गुन्हेगारीचे प्रमाण

ब) सरकारला मिळणारा महसूल

क) जुगार

ब) जोडया जुळवा. [5]

i)	UNWTO	अ)	मुंबई
ii)	TAAI	ब)	नवी दिल्ली
iii)	IATO	क)	जिनेवा
iv)	ITDC	ड)	मॅड्रिड
v)	ICAO	इ)	मोनतेरेयल
		फ)	नवी दिल्ली

munotes.in

प्रश्न 2) टिपा लिहा (4 पैकी कोणतेही 2) : [10]

अ) पर्यटक वाहतूक निवडीवर परिणाम करणारे घटक

ब) टूर ऑपरेटरचे प्रकार

क) पर्यटक निवास

ड) IATO ची कार्ये

प्रश्न 3) अ) वाहतुकीच्या प्रकारांचे वर्णन करा. [8]

ब) टूर ऑपरेटर्सचे महत्त्व सांगा. [7]

प्रश्न 4) अ) पर्यटनात निवास क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा. [8]

ब) UNWTO ची कार्ये सांगा. [7]

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1835

[Total No. of Pages : 2

[6032]-617
T.Y. B.Com. (Semester - VI)
365L : COMPUTER PROGRAMMING AND APPLICATIONS - II
Computer Networking and E-Commerce - II
(2019 Pattern) (Special Paper - II)

Time : 2½ Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:
1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks : **[5]**

i) ________ is a set of tools and practices that you can use to protect your digital and analog information

a) Information security b) Protection rules

c) Protocols d) Breach

ii) ___________ is the activity of electronically buying or selling of products on online services or over the Internet.

a) E-Shopping b) E-Commerce

c) E-Banking d) E-learning

iii) Trading in the financial markets through the internet is known as __________

a) electronic trading b) manual trading

c) on the job trading d) off the job trading

iv) The process of selling and buying products over the _______ platform is known as online shopping.

a) Local b) market

c) internet d) national

v) _________ is advertising that uses the Internet and other forms of digital media to help a business promote and sell goods and services.

a) Press advertising b) Media advertising

c) Mass advertising d) Electronic advertising

P.T.O.

B) Match the following. **[5]**

i)	Digital Cash	network security device
ii)	TCP/IP	Google
iii)	Virus	E Currency
iv)	Firewall	communications protocol
v)	Search engine	malicious software

Q2) Short notes (Any 2 out of 4) : **[10]**

a) Information security threats

b) Network infrastructure

c) Mobile Commerce

d) Role of Digital Marketing

Q3) a) Explain insecure network connections and password cracking. **[8]**

b) What is E-Commerce and Explain Application of 5 Ps. **[7]**

Q4) a) What are search engines? Why are they useful. **[8]**

b) What is E-Learning? Explain its pros and cons. **[7]**

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1836

[Total No. of Pages : 4

[6032]-618
T.Y. B.Com.
BUSINESS ADMINISTRATION - III
366(a) : Production and Operation Management - III
(2019 Pattern) (Special Paper-III) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **A) Multiple choice questions (answer any 5) :** **[5]**

i) ABC analysis is used in ____________

a) CMP b) PERT

c) Inventory control

ii) ________is the backbone of production planning and control.

a) Material Requisition planning

b) Economic order quantity

c) Value chain Analysis

iii) _________ is a set of management tools and techniques designed to improve production process.

a) Six sigma b) Quality management

c) ABC analysis

iv) __________ is a term used in logistic and warehouse.

a) ABC analysis b) Cross Docking

c) Value chain process

v) Which of the following models is used to calculate the timing of the inventory order?

a) Economic order quantity model

b) Reorder point model

c) Fixed order inventory model

P.T.O.

vi) Most important element for production process is __________

a) Finance b) Raw material

c) Machinery

vii) ________is an activity by which goods and services are produced

a) Production b) Purchase

c) Marketing

B) Match the following (any 5) : [5]

Group A		Group B	
i)	T.Q.M.	a)	Delivery of Goods
ii)	Quality management	b)	Total quality management
iii)	Supply chain management	c)	Quality control
iv)	Inventory management	d)	Maximize profit
v)	Plant layout	e)	Controlling cost
vi)	EOQ	f)	Manufacturing process
vii)	Production planning	g)	Economic order quantity

Q2) **Write short notes (any two) : [10]**

a) Modes of transport.

b) Economic order quantity.

c) Advantages of plant layout.

d) Objectives of production control.

Q3) a) Explain the various techniques used in plant layout. **[8]**

b) Explain in detail functions of production management. **[7]**

Q4) a) Discuss the use of computers in inventory management. **[8]**

b) Explain the various stages of supply chain management. **[7]**

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1836

[6032]-618
T.Y. B.Com.
BUSINESS ADMINISTRATION - III
366(a) : Production and Operation Management - III
(2019 Pattern) (Special Paper-III) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

munotes.in

प्रश्न *1)* अ) बहुपर्यायी प्रश्न. (कोणतेही पाच) [5]

i) अ ब क विश्लेषण .... साठी वापरले जाते.

अ) सी.पी.एम. ब) पी.ई.आर.टी.

क) साठा नियंत्रण

ii) .... हा उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणाचा कणा आहे.

अ) सामग्री गरज नियोजन ब) मागणीचे आर्थिक गणित

क) मुल्य साखळी नियंत्रण

iii) ....हे उत्पादन प्रक्रिया सुधारण्यासाठी असलेल्या साधनांचा व धोरणांचा एक संच आहे.

अ) सिक्स सिग्मा ब) गुणवत्ता व्यवस्थापन

क) अ ब क वर्गिकरण

iv) .... ही संज्ञा लॉजिस्टिक्स व गोदामे यासाठी वापरली जाते.

अ) अ ब क विश्लेषण ब) क्रॉस डॉकिंग

क) व्हॅल्यू चेन प्रक्रिया

v) मालसाठा मागणी वेळेची गणना करण्यासाठी खालीलपैकी कोणते मॉडेल वापरले जाते?

अ) इकॉनॉमिक आर्डर क्वान्टिटी मॉडेल

ब) रिऑर्डर पॉईट मॉडेल

क) फिक्स ऑर्डर इन्व्हेंटरी मॉडेल

vi) उत्पादन निर्मितीसाठी लागणारा महत्वाचा घटक म्हणजे .... होय.

अ) वित्त ब) कच्चा माल

क) यंत्रसाम्रगी

vii) .... ही एक क्रिया आहे, ज्याद्वारे वस्तू व सेवांचे उत्पादन केले जाते.

अ) उत्पादन ब) खरेदी

क) विपणन

ब) जोड्या लावा. (कोणत्याही पाच) [5]

गट 'अ'		गट 'ब'	
i)	टी क्यू एम	अ)	वस्तूचे वितरण
ii)	गुणवत्ता व्यवस्थापन	ब)	टोटल क्वालिटी मॅनेजमेंट
iii)	वितरण साखळी व्यवस्थापन	क)	गुणवत्ता नियंत्रण
iv)	मालसाठा व्यवस्थापन	ड)	जास्तीचा नफा
v)	यंत्रकुल	इ)	खर्च नियंत्रण
vi)	ई.ओ.क्यू.	फ)	उत्पादन प्रक्रिया
vii)	उत्पादन नियोजन	ग)	इकॉनॉमिक ऑर्डर क्वान्टिंटी

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) वाहतुकीचे माध्यम.

ब) मागणीचे आर्थिक गणित.

क) यंत्रकुलाचे फायदे

ड) उत्पादन नियंत्रणाची उद्दिष्टे

प्रश्न 3) अ) यंत्रकुलाची विविध तंत्रे स्पष्ट करा. [8]

ब) उत्पादन व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) मालसाठा व्यवस्थापनात संगणकीय उपयोग कसा होतो ते सविस्तर स्पष्ट करा. [8]

ब) वितरण साखळीचे टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा. [7]

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1837

[Total No. of Pages : 4

[6032]-619
T.Y. B.Com.
BANKING AND FINANCE - III
366(b) : Banking Law and Practices in India
(2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) **A) Fill in the blanks (any 5) :** **[5]**

i) The receiving of unsolicited bulk email is known as __________.

a) Virus b) Spoofing

c) Spam d) Worms

ii) ____________ can file a criminal case against the drawer of a dishonoured cheque.

a) The payee b) The holder in due course

c) Both of the above d) The paying banker

iii) A collecting banker is given protection only with the collects______

a) A crossed cheque b) An order cheque

c) An bearer cheque d) An multilated cheque

iv) The number has a statutory obligation to __________

a) Honour customs cheque

b) Exercise lien

c) Maintain secrecy of his customers account

d) Honour customers bill

v) Secured loan is one in which you get loan against an __________ you possess.

a) Liability b) Debt

c) Asset d) Income

vi) __________ is defined as a crime in which computer is the medium of crime .

a) Computer crime b) cyber crime

c) Internet crime d) Digital crime

munotes.in

P.T.O.

B) **Match the following :** **[5]**

i)	Cyber cirme	a)	2000
ii)	Information technology act	b)	Collection of cheques
iii)	Collecting Bank	c)	Email spoofing
iv)	Types of Bank customer	d)	One time settlement of dues
v)	Non legal measures	e)	Partnership firm & companies

Q2) **Write a short note (any 2) :** **[10]**

a) Reasons of cyber crime in banking

b) Collecting bankers duties

c) Garnisee order

d) Legal measures of recovery.

Q3) a) Explain relationship between banker and customer. **[8]**

b) Explain types of cyber crime in Banking. **[7]**

Q4) a) Explain precautions to be taken while doing payment of cheques. **[8]**

b) Explain modes creating charges. **[7]**

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1837

[6032]-619
T.Y. B.Com.
BANKING AND FINANCE - III
366(b) : Banking Law and Practices in India
(2019 Pattern) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

munotes.in

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) अवांछित मोठ्या प्रमाणात प्राप्त झालेले ई–मेल हे .... म्हणून ओळखले जाते

अ) वायरस ब) स्पुफिंग

क) स्पॅम ड) वर्म्स

ii) अनादर केलेला चेक काढणाऱ्यावर फौजदारी खटला .... दाखल करू शकतो.

अ) आदाता ब) योग्य धारक

क) वरील दोन्ही ड) प्रदायी बँक

iii) वसुली बँकेला तेव्हाच संरक्षण दिले जाते जेव्हा ती .... गोळा करतो.

अ) रेखांकित धनादेश ब) आदेश धनादेश

क) वाहक धनादेश ड) बहुभागी धनादेश

iv) बँकेला .... करण्याचे वैधानिक बंधन आहे.

अ) ग्राहकांच्या धनादेशाचा सन्मान

ब) धारणाधिकाराचा सराव

क) ग्राहकांच्या खात्यांची गुप्तता राखणे

ड) ग्राहकांच्या बिलांचा सन्मान करणे

v) सुरक्षित कर्ज हे असे कर्ज आहे की ज्यामध्ये तुम्हाला............ तुमच्या मालकीचे कर्ज मिळते.

अ) दायित्व ब) कर्ज

क) मालमत्ता ड) उत्पन्न

vi) .... व्याख्या ज्यामध्ये संगणक हे गुन्ह्याचे माध्यम आहे.

अ) संगणक गुन्हे ब) सायबर गुन्हे

क) इंटरनेट गुन्हे ड) डिजिटल गुन्हे

ब) जोड्या जुळवा. [5]

i)	सायबर क्राईम	अ)	2000
ii)	माहिती तंत्रज्ञान कायदा	ब)	धनादेश गोळा करणे
iii)	वसुली बँक	क)	ई–मेल–स्पुफिंग
iv)	बँक ग्राहकांचे प्रकार	ड)	एक रक्कमी परतफेड योजना
v)	बिगर कायदेशीर उपाय योजना	इ)	भागीदारी फर्म आणि कंपनी

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) बँक व्यवसाय क्षेत्रातील सायबर गुन्ह्यांची कारणे.

ब) वसुली बँकेची कर्तव्य

क) कर्जमुक्तीचा आदेश

ड) वसुलीचे कायदेशीर उपाय

प्रश्न 3) अ) बँक व ग्राहक यातील नातेसंबंध स्पष्ट करा. [8]

ब) बँक व्यवसाय क्षेत्रातील सायबर गुन्ह्यांचे प्रकार स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) ग्राहकाच्या धनादेशाची रक्कम अदा करताना घ्यावयाची काळजी सविस्तर स्पष्ट करा. [8]

ब) कर्जभार निर्माण करण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा. [7]

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1838

[Total No. of Pages : 4

[6032]-620
T.Y. B.Com
366(C) : BUSINESS LAW & PRACTICE - III
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blank with the most appropriate alternative (Any Five) : **[5]**

i) A final dividend is declared by the ________ of a company at its annual general meeting.
(Directors, Members, Creditors)

ii) Dividend has to be paid within ______ days from the date of declaration.
(30 days, 90 days, 21 days)

iii) _______ means attempt is being made to give different form by reshaping the accounts.
(Reopening, Recasting, Revision)

iv) The first auditor is appointed by Comptroller and Auditor General of India (C&AG) in case of _______ Company.
(Government, Public, Private)

v) Minimum number of directors in the case of a private company is ________ directors.
(2, 3, 5)

vi) The _________ is the heart and soul of the company / firm.
(Creditors, Shareholders, Board of directors)

B) Match the following. **[5]**

	Column A		**Column B**
i)	To protect investors' interests and promote awareness	a)	Board of Directors
ii)	Right to reopen the financial statements	b)	Full - Time working Director
iii)	Appointment of Auditor	c)	Section 169
iv)	Executive Director	d)	Investor Education and Protection Fund
v)	Removal of Director	e)	Central Government

munotes.in

Q2) Write a short note (Any two) : **[10]**

a) Investor Education and Protection Fund

b) Re-opening of accounts on court's or Tribunal's orders.

c) Duties of Auditor

d) Qualification of Directors

Q3) a) What is Dividend? Explain the provisions related to declaration & payment of dividend. **[8]**

b) Explain the provisions regarding Constitution of National Financial Reporting Authority. **[7]**

Q4) a) Explain the provisions related to removal and resignation of auditor. **[8]**

b) What is Director? Explain the provisions related to disqualifications for appointment of Director? **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1838

[6032]-620
T.Y. B.Com
366(C) : BUSINESS LAW & PRACTICE - III
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*

2) *उजवीकडे दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) अंतिम लाभांश कंपनीच्या .... द्वारे तिच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेत घोषित केला जातो.
(संचालक, सभासद, ऋणको)

ii) लाभांश घोषित केल्याच्या तारखेपासून .... दिवसांत अदा केला पाहिजे.
(30 दिवस, 90 दिवस, 21 दिवस)

iii) .... म्हणजे खात्यांचे आकार बदलून वेगळे स्वरूप देण्याचा प्रयत्न केला जात आहे.
(पुन्हा उघडणे, पुनर्रचना करणे, पुनरावृत्ती)

iv) .... कंपनीच्या बाबतीत भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक (C&AG) द्वारे प्रथम लेखापरीक्षकाची नियुक्ती केली जाते.
(सरकारी, सार्वजनिक, खाजगी)

v) खाजगी कंपनीच्या बाबतीत किमान संचालकांची संख्या .... संचालक असते.
(2, 3, 5)

vi) .... हे कंपनीचे/संस्थेचे हृदय आणि आत्मा आहे.
(ऋणको, भागधारक, संचालक मंडळ)

ब) योग्य जोड्या जुळवा. [5]

रकाना अ	रकाना ब
i) गुंतवणूकदारांच्या हिताचे रक्षण करणे आणि जागरूकता वाढवणे	अ) संचालक मंडळ
ii) आर्थिक विवरण पत्रे पुन्हा उघडण्याचा अधिकार	ब) पूर्ण वेळ कार्यरत संचालक
iii) लेखापरीक्षकाची नियुक्ती	क) कलम 169
iv) कार्यकारी संचालक	ड) गुंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधी
v) संचालकाची हकालपट्टी	इ) केंद्र सरकार

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) गुंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधी

ब) न्यायालयाच्या किंवा न्यायाधिकरणाच्या आदेशानुसार खाती पुन्हा उघडणे

क) अंकेक्षकाची कर्तव्ये

ड) संचालकाची पात्रता

प्रश्न 3) अ) लाभांश म्हणजे काय? लाभांश घोषित आणि अदा करण्याबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. [8]

ब) राष्ट्रीय आर्थिक अहवाल न्यायाधिकरणाच्या घटनेसंदर्भातील तरतुदी स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) अंकेक्षकाची हकालपट्टी करणे आणि राजीनामा देणे यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा. [8]

ब) संचालक म्हणजे काय? संचालकाच्या नियुक्तीसाठी अपात्रतेबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. [7]

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1839

[Total No. of Pages : 4

[6032]-621
T.Y. B.Com.
366 - (D) : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - III
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI) (Special Paper - III)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) **Fill in the blanks (Any Five) :** **[5]**

i) Financial Management is concerned with the efficient use of _____.
   a) share capital
   b) current assets
   c) an important economic resource
   d) profit

ii) The main function of the financial managers are __________.
   a) Utilisation of funds b) Manpower planning
   c) Profit planning d) Market planning

iii) The most important source of Co-operative finance are ______.
   a) Contribution of Government
   b) Members and Investors
   c) Borrowings & Loans
   d) Revenue Receipts

iv) The finance manager is accountable for _________.
   a) Earning Capital Assets
   b) Management of fund
   c) Arrangement of financial resources
   d) Proper Utilisation of funds

v) Co-operative Audit is a examination of financial transaction of _____.
   a) Business concern b) Private undertakings
   c) Co-operative society d) Company

vi) The appointment of an Auditor is done by _______.
   a) Central Government
   b) State Government
   c) Registrar of Co-operative society
   d) Board of Directors

P.T.O.

munotes.in

B) Match the following pairs : **[5]**

'A'		'B'
i) Financial Management	a)	Audit of Society
ii) Financial planning	b)	Appointed for Co-operative Society Audit
iii) Capital and funds	c)	Management of Co-operative finance
iv) Co-operative Audit	d)	Planning of funds
v) Co-operative Auditor	e)	Sources of finance

Q2) **Write short notes (Any Two) :** **[10]**

a) Sources of Co-operative finance.

b) Characteristics of financial planning.

c) Need of financial control.

d) Provisions of Co-operative law relating to audit.

Q3) a) Distinguish between corporate finance and Co-operative finance. **[8]**

b) State the estimation of financial Requirement. **[7]**

Q4) a) State the policy of operating expenditure in Co-operative society. **[8]**

b) State the powers and duties of Co-operative auditor. **[7]**

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1839

[6032]-621

T.Y. B.Com.

366 - (D) : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - III

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI) (Special Paper - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

i) वित्तिय व्यवस्थापन .... चा कार्यक्षमपणे वापराशी संबंधीत आहे.

अ) भाग भांडवल ब) चालू मालमत्ता

क) महत्वाचा आर्थिक स्त्रोत ड) नफा

ii) वित्तिय व्यवस्थापकाचे .... हे प्रमूख कार्य आहे.

अ) निधीचा वापर ब) मनूष्यबळ नियोजन

क) नफा नियोजन ड) बाजार नियोजन

iii) सहकारामध्ये .... हा प्रमूख वित्तिय स्त्रोत असतो.

अ) सरकारी योगदान ब) सभासद आणि गुंतवणुकदार

क) कर्जाऊ रक्कम ड) महसूली प्राप्ती

iv) वित्तिय व्यवस्थापक .... ला उत्तरदायी असतो.

अ) भांडवली संपत्ती मिळविणे ब) नीधीचे व्यवस्थापन

क) वित्तिय स्त्रोतांची क्रमवारी ड) नीधीचा योग्य विनियोग

v) सहकारी लेखापरीक्षण म्हणजे .... च्या वित्तिय व्यवहारांचे परीक्षण होय.

अ) व्यवसाय संस्था ब) खाजगी उद्योग

क) सहकारी संस्था ड) कंपनी

vi) अंकेक्षकाची नियूक्ती ही .... द्वारे केली जाते.

अ) केन्द्र सरकार ब) राज्य सरकार

क) सोसायटी रजिस्ट्रार (निबंधक) ड) संचालक मंडळ

munotes.in

ब) खालील जोड्या लावा. [5]

	'अ'		'ब'
i)	वित्तिय व्यवस्थापन	अ)	सोसायटीचे अंकेक्षण
ii)	वित्तिय नियोजन	ब)	सहकारी सोसायटी अंकेक्षणासाठी नियूक्ती
iii)	भांडवल आणि नीधी	क)	सहकारातील वित्त व्यवस्थापन
iv)	सहकारी लेखापरीक्षण	ड)	निधीचे नियोजन
v)	सहकारी अंकेक्षक	इ)	वित्तिय स्त्रोत

प्रश्न 2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) सहकारातील वित्तिय स्त्रोत

ब) वित्तिय नियोजनाची वैशिष्ट्ये

क) वित्तिय नियंत्रणाची गरज

ड) सहकारी कायद्यातील अंकेक्षणविषयक तरतूदी

प्रश्न 3) अ) कंपनी वित्त आणि सहकारी वित्त यामधिल फरक सांगा. [8]

ब) वित्तिय आवश्यकतेनूसार अंदाजपत्रक सांगा. [7]

प्रश्न 4) अ) सहकारी संस्थांमधिल दैनंदीन (हाताळणी) खर्चाविषयक धोरण सांगा. [8]

ब) सहकारी अंकेक्षकाचे अधिकार आणि कर्तव्ये सांगा. [7]

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1840

[Total No. of Pages : 4

[6032]-622

T.Y. B.Com.

366(e) : COST & WORKS ACCOUNTING - III

Techniques of Cost Accounting and Cost Audit

(2019 Pattern) (Semester - VI) (CBCS)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) **Fill in the blanks (any five)** **[5]**

a) _____ may be defined as the difference between Standard Cost and Actual Cost

i) Variance

ii) Budgetary Control

iii) Marginal Costing

b) Target Costing = Selling Price - (__________)

i) Cost

ii) Profit Margin

iii) Revenue

c) Which of the following method of pricing is popular in wholesale and retail trades

i) Target Pricing

ii) Full Cost Pricing

iii) Skimming

P.T.O.

munotes.in

d) _____ Standard deals with the principles and methods of determining the Material Cost.

i) CAS-6

ii) CAS-7

iii) CAS-5

e) Which of the following section of companies Act 2013 deals with maintenance of costing records

i) Section 140

ii) Section 138

iii) Section 148

f) Cost Auditor is appointed for __________ year

i) Two

ii) Three

iii) One

B) **Match the pairs** **[5]**

Group A		Group B	
A	XBRL	I	Always Unfavourable
B	Verification of the correctness of cost accounts.	II	Target Cost
C	Standard established for limited period	III	Extensible Business Reporting Language
D	Idle time variance	IV	Current Standard
E	A product cost estimate derived from a competitive market price	V	Cost Audit

munotes.in

Q2) Write Short Notes (any two): **[10]**

a) Cost Auditors Rights and Duties

b) CAS 6

c) Importance of Target Costing

d) Cost Management for IT sector

Q3) a) From the following information you are require to Calculate **[8]**

a) Material Cost variance,

b) Material Price Variance,

c) Material Quantity Variance

d) Verify your answer

Material	Standard			Actual		
	Qty	Rate	Amount	Qty	Rate	Amount
A	60	20	1200	75	22	1650
B	40	10	400	30	08	240
Total	100		1600	105		1890

b) Using the following cost data, calculate **[7]**

i) Labour Cost Variance

ii) Labour Rate Variance

iii) Labour Efficiency

iv) Idle Time Variance

Standard Hours	1,600
Standard Rate per hour	1.50
Actual Rate	2.00
Actual Hours	1,500

(out of which hours not worked due to abnormality hours)

munotes.in

Q4) a) Bingo Ltd. Bombay budgets for a production of 1,50,000 units with variable cost of Rs. 14 p..u..and a fixed cost of Rs.2 p.u.(3,00,000 in total) The company has decided to fix up its turnover price to get a profit 25% on cost price. **[8]**

If a company has decided to reduce its selling price by 10% how does the revised price affect the Profit/Volume Ratio and Break-Even Point.

b) What do you mean by Cost Audit? Explain scope and objectives of Cost Audit. **[7]**

x x x

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1841

[Total No. of Pages : 3

[6032]-623

T.Y. B.Com.

366(f) : BUSINESS STATISTICS - III

(2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***
3) ***Use of statistical tables and calculator is allowed.***

munotes.in

Q1) a) Attempt Fill in the blanks any five of the following : **[5]**

i) We can maximize profit function by using computation of_______________ function.

ii) If $C(x) = 3x^4 + 2x^3 - 7x + 22$ is the manufacturer's total cost equation then variable cost is ________________________.

iii) PERT is _______________ model.

iv) FCFS is called ____________ discipline.

v) Long form of PERT is ________________________________.

vi) If the total float is zero then corresponding activity is called as ___________ activity.

b) State whether each of the statement given below is true or false: **[5]**

i) Random numbers are used in simulation theory.

ii) CPM is non-deterministic model.

iii) In queuing theory, we always assume that, average no. of arrivals is less than average no. of departures.

iv) If $C(x) = 31x^4 + 42x^2 - 71x + 12$ is the manufacturer's total cost equation then 12 is called variable cost.

v) Collections of critical activities is called critical path

P.T.O.

Q2) **Attempt any two of the following:** **[10]**

a) Explain the following terms:

i) Node

ii) Revenue function.

iii) Simulation

iv) Distribution of arrivals

v) Service channel

b) If $C(x) = 2x^4 - x^3 + 7x - 12$ is the manufacturer's total cost equation, find the :

i) average cost

ii) fixed cost

iii) variable cost

iv) marginal cost

c) Explain the following terms:

i) Pessimistic time in PERT.

ii) Calling population

iii) Traffic intensity

iv) Market Equilibrium,

v) Optimistic time in PERT.

d) Explain the maxima function with an illustration.

Q3) a) The following table gives the activities in a project and other relevant information : **[8]**

Activity	1-2	1-3	2-5	2-4	3-4	4-5	4-6	5-6	6-7
Duration	5	9	14	4	3	10	12	6	10

Find the earliest start, earliest finish, latest start, latest finish, total float, free float and independent float for each activity. Also find critical path.

munotes.in

b) Following is the probability distribution of daily production of items. **[7]**

Production	0	5	10	15	20	25
Probability of Production	0.04	0.22	0.16	0.42	0.10	0.06

Using random numbers given below estimate production for next 10 days: 35, 52, 90, 13, 23, 73, 34, 57, 35, 83. Also find average daily production.

Q4) a) Given below is the information about a project regarding different activities. All time estimates are in days. **[8]**

Activity	1-2	1-5	2-3	2-4	3-4	4-5	5-6
t_0 :	2	3	6	5	5	3	1
t_m :	5	12	9	14	8	6	4
t_p :	8	21	12	17	11	9	7

i) Determine expected time estimate and variance for each activity.

ii) Given the total estimated completion time as 32 days with variance 5 days.

What is the probability that the project will be completed within 29 days?

b) A self service employees one cashier at its counter. Ten customers arrive on an average per hour while the cashier can serve 30 customers per hour. Find: **[7]**

i) Probability that cashier is idle.

ii) Average time a customer waits before being served.

iii) Average number of customers in queue.

iv) Average number of customers in the system.

v) Probability that a customer has to wait before he gets service.

✗ ✗ ✗

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1842

[Total No. of Pages : 4

[6032]-624

T.Y. B.Com.

366 g : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - III

(2019 Pattern) (Semester - VI) (Special Paper-III)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **A) Fill in the blanks (any 5) :** **[5]**

i) ______________is the foundation of effective teamwork.

a) Communication b) Planning

c) Control

ii) _________allows the entrepreneur to make better, more informed decisions.

a) Listening b) Problem solving

c) Critical thinking

iii) __________stress reaction occurs when symptoms develop due to a particularly stressful event.

a) Acute b) Chronic

c) Realistic

iv) An entrepreneur's primary motivation for starting a business is___________

a) to make money b) to be famous

c) to be independent

v) ___________is the correct depiction of digital marketing.

a) E-mail Marketing b) Social Media Marketing

c) All of the above

vi) ___________is used in digital marketing.

a) Electronic devices b) Internet

c) All of the above

P.T.O.

B) **Match the following :** **[5]**

Group A		Group B	
i)	Corporate training	a)	Increased responsibility
ii)	Cross function teams	b)	Formal training
iii)	Problem solving	c)	Type of team
iv)	Job enrichment	d)	Digital marketing
v)	Online marketing	e)	Karl Marx

Q2) **Write short note (Attempt any two) :** **[10]**

a) Digital Team.

b) Causes of conflict in entrepreneurship.

c) Management by Objectives.

d) Future scope for digital marketing.

Q3) a) What is Team? Explain how to create high performance team. **[8]**

b) Explain types of conflict management in entrepreneurship. **[7]**

Q4) a) What is Motivation? Explain employee involvement programme in entrepreneurship. **[8]**

b) Explain the four P's of digital marketing. **[7]**

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1842

[6032]-624

T.Y. B.Com.

366 g : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - III

(2019 Pattern) (Semester - VI) (Special Paper-III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

munotes.in

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही पाच) [5]

i) .... हा प्रभावी संघकार्याचा पाया आहे.
अ) संप्रेषण ब) नियोजन
क) नियंत्रण

ii) .... हे उद्योजकाला अधिक चांगले, अधिक माहितीपूर्ण निर्णय घेण्यास अनुमती देते.
अ) ऐकणे ब) समस्या सोडवणे
क) गंभीर विचार

iii) जेव्हा एखाद्या विशिष्ट तणावपूर्ण घटनेमुळे लक्षणे विकसित होतात तेव्हा .... तणाव प्रतिक्रिया उद्भवते.
अ) तीव्र ब) जुनाट
क) वास्तववादी

iv) व्यवसाय सुरू करण्यासाठी उद्योजकांची प्राथमिक अभिप्रेरणा .... ही आहे.
अ) पैसे कमावण्यासाठी ब) प्रसिद्ध होण्यासाठी
क) स्वतंत्र असणे

v) .... हे डिजिटल विपणनाचे योग्य चित्रण आहे.
अ) ई-मेल विपणन ब) सामाजिक माध्यमे विपणन
क) वरील सर्व

vi) .... डिजिटल विपणनामध्ये वापरले जाते.
अ) इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे ब) इंटरनेट
क) वरील सर्व

ब) जोड्या लावा. [5]

गट 'अ'	गट 'ब'
i) कॉर्पोरेट प्रशिक्षण	अ) जबाबदारी वाढली
ii) विरोध कार्य संघ	ब) औपचारिक प्रशिक्षण
iii) समस्या सोडविणे	क) संघाचा प्रकार
iv) नोकरी संपन्नता	ड) डिजिटल विपणन
v) ऑनलाइन विपणन	इ) कार्ल मार्क्स

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) डिजिटल संघ.

ब) उद्योजकतेतील संघर्षाची कारणे.

क) उद्दिष्टांनुसार व्यवस्थापन

ड) डिजिटल विपणनासाठी भविष्यातील वाव.

प्रश्न 3) अ) संघ म्हणजे काय आहे? उच्च कार्यक्षमता संघ कसा तयार करायचा ते स्पष्ट करा. [8]

ब) उद्योजकतेतील संघर्ष व्यवस्थापनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) अभिप्रेरणा म्हणजे काय? उद्योजकतेमध्ये कर्मचारी सहभाग कार्यक्रम स्पष्ट करा. [8]

ब) डिजिटल विपणनाचे 4 पी'ज स्पष्ट करा. [7]

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1843

[Total No. of Pages : 4

[6032]-625

T.Y. B.Com.

366 H : MARKETING MANAGEMENT - III

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) A) **Fill in the blanks (any 5) :** **[5]**

i) In service marketing Hotel, Cinema - Hall, Bank - Insurance travel, gym etc are part of ____________ elements.
   a) Product oriented b) Person oriented
   c) Quality oriented d) Industry group

ii) As per 7 is the process of which transfer raw material into finished good is called as __________
   a) Product b) Price
   c) Place d) Direct supply

iii) __________ is on elective media in modern marketing.
   a) Advertising on Television
   b) Direct selling
   c) Social media marketing
   d) Radio Advertising

iv) __________objective of marketing control is to observe progress as per decided planning.
   a) Primary b) Secondary
   c) Final d) Interium

v) From ________ persons can understand and get particular message and it also provides same message to society.
   a) Design b) Art work
   c) Tread mark d) Print media

vi) Analytical study of marketing strategy is done in ________.
   a) Marketing Audit b) Marketing planning
   c) Marketing control d) Marketing organisation

P.T.O.

B) Match the following : **[5]**

Column A		Column B	
i)	Kirtan & sermon	a)	Techniques of marketing control
ii)	Sowc & variance Analysis	b)	Principles of design
iii)	Facebook & whats-up	c)	Quality oriented components
iv)	Rythm, music & colour Combination	d)	Historical social media
v)	Legal & medical services	e)	Social media

Q2) **Write a short notes (any 2 out of 4) :** **[10]**

a) Features of social media marketing.

b) Characteristics of Television Advertisement.

c) Objectives of marketing Audit.

d) Product oriented component's in service marketing.

Q3) a) Explain the social media marketing in detail. **[8]**

b) Explain the principles of design in detail. **[7]**

Q4) a) Explain the features of service marketing. **[8]**

b) Define marketing Audit & Explain it's objectives. **[7]**

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P-1843

[6032]-625
T.Y. B.Com.
366 H : MARKETING MANAGEMENT - III
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*

2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

3) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न ***1)*** अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही पाच) **[5]**

i) सेवा विपणनात हॉटेल, सिनेमागृह, बँक, विमा, प्रवासी वाहतूक, जीम इत्यादी सेवांचा समावेश .... या घटकामध्ये केला जातो.

अ) वस्तूविषयक ब) व्यक्तिनिष्ठ

क) गुणवत्ताविषयक ड) उद्योगसमूह

ii) 7ps या संकल्पनेनुसार कच्च्या मालाचे पक्क्या मालात रूपांतर करून बाजारपेठेत विक्रीस उपलब्ध करण्याची प्रक्रिया .... या घटकात असते.

अ) वस्तू ब) किंमत

क) ठिकाण ड) प्रत्यक्ष पुरावा

iii) आधुनिक विपणनातील सर्वात प्रभावी माध्यम म्हणजे .... होय.

अ) दुरदर्शनवरील जाहिराती ब) प्रत्यक्ष विक्री

क) सामाजिक माध्यम विपणन ड) रेडीओ जाहिराती

iv) ठरलेल्या योजनेप्रमाणे प्रगती होत आहे कि नाही, यावर लक्ष ठेवणे हे विपणन नियंत्रणाचे .... उद्दीष्ट आहे.

अ) प्राथमिक ब) दुय्यम

क) अंतीम ड) अंतरीम

v) .... द्वारे व्यक्तींना योग्य ते आकलन होऊन योग्य प्रकारचा संदेश समाजापर्यंत पोहोचविणे अभिप्रेत असते.

अ) आकृति ब) कलाकारी

क) व्यापारचिन्ह ड) छापील माध्यमे

vi) विपणन व्यूहरचनेचा विश्लेषणात्मक अभ्यास .... मध्ये केला जातो.

अ) विपणन अंकेक्षण ब) विपणन नियोजन

क) विपणन नियंत्रण ड) विपणन संघटन

munotes.in

ब) जोड्या जुळवा. [5]

गट 'अ'	गट 'ब'
i) किर्तन आणि प्रवचन	अ) विपणन नियंत्रणाची तंत्रे
ii) स्वॉक आणि संबंध विश्लेषण	ब) आकृति विषयक तत्वे
iii) फेसबुक आणि व्हॉटस्अप	क) गुणवत्ता/कौशल्य विषयक घटक
iv) ध्वनी, संगीत, रंगसंगती	ड) ऐतिहासिक सामाजिक माध्यमे
v) कायदेशीर आणि वैद्यकीय सेवा	इ) सामाजिक माध्यमे

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) विपणनाच्या सामाजिक माध्यमांची वैशिष्ट्ये.

ब) दुरदर्शनवरील जाहिरातीची वैशिष्ट्ये.

क) विपणन अंकेक्षणाची उद्‌दीष्ट्ये

ड) सेवा विपणनातील वस्तुनिष्ठ घटक

प्रश्न 3) अ) विपणन विषयक सामाजिक माध्यमे सविस्तर स्पष्ट करा. [8]

ब) आकृती विषयक (आराखडा) तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 4) अ) सेवा विपणनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]

ब) विपणन अंकेक्षण व्याख्या सांगून त्याची उद्‌दीष्ट्ये स्पष्ट करा. [7]

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1844

[Total No. of Pages : 4

[6032]-626

T.Y. B.Com.

366 (i) : AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS-III

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - VI) (Paper-III)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks (Attempt any 5 out of 6): **[5]**

i) Minimum wages act was passed in _______

(1967, 1978, 1991, 1948)

ii) The National green tribunal act was passed in ______

(2010, 2012, 2016, 2019)

iii) ______is the major factor which indicates regional imbalance

(Net state domestic product, per capita Net state domestic product, trends in investment, Infrastrural disparities)

iv) Agricultural cost concepts are developed by ______

(SEBI, IRDA, PFRDA, CACP)

v) _______was the major objective of Indies first five year plan.

(Industrial development, export promotion, woman empowerment, Agricultural development)

vi) MSP stands for

a) Margional support price

b) Maximum support price

c) Minimum support price

d) Multilevel support price

munotes.in

P.T.O.

B) Match the following: **[5]**

i)	MSP	a)	Support price
ii)	Centralization of Industries	b)	Regional Imbalance
iii)	Agricultural Productivity	c)	Ministry of agriculture
iv)	Agricultural policies	d)	1936
v)	Payment of wages act	e)	Per Aero Production

Q2) Write a short note (Any 2 out of 4) **[10]**

a) Need of agricultural policies

b) Regional Industrial Imbalance

c) Industrial dispute act 1947

d) Procurement price

Q3) a) Explain the problems of Regional Industrial imbalance in India. **[8]**

b) Explain the need of agricultural price policy. **[7]**

Q4) a) Write a note on Air (Prevention and control of pollution) act -1981. **[8]**

b) Define Regional Imbalance. Explain the need for balanced Regional Industrial development **[7]**

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P1844

[6032]-626

T.Y. B.Com.

366 (i) : AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS-III

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - VI) (Paper-III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

---

munotes.in

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 5) **[5]**

i) किमान वेतन कायदा .... मध्ये संमत करण्यात आला.

(1967, 1978, 1991, 1948)

ii) राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण कायदा .... यावर्षी संमत करण्यात आला.

(2010, 2012, 2016, 2019)

iii) .... हा प्रमुख घटक प्रादेशिक असमतोलाचा निर्देशक आहे.

(निव्वळ राज्यांतर्गत उत्पादन, दरडोई निव्वळ राज्यांतर्गत उत्पादन, गुंतवणूकीतील प्रवृत्ती, पायाभूत संरचनांची विषमता)

iv) कृषीखर्च संकल्पना .... मार्फत विकसित केल्या आहेत.

(SEBI, IRDA, PFRDA, CACP)

v) भारताच्या प्रथम पंचवार्षिक योजनेचे .... हे प्रमूख उद्दिष्ट होते.

(औद्योगिक विकास, निर्यात प्रोत्साहन, महिला सबलीकरण, कृषी विकास)

vi) .... हे MSP चे पूर्णरुप आहे.

अ) Margional support price

ब) Maximum support price

क) Minimum support price

ड) Multilevel support price

ब) योग्य जोड्या लावा. [5]

i)	MSP	अ)	आधार किंमत
ii)	उदयोगांचे केंद्रिकरण	ब)	प्रादेशिक असमतोल
iii)	कृषि उत्पादकता	क)	कृषी मंत्रालय
iv)	कृषी धोरणे	ड)	1936
v)	वेतन देयक कायदा	इ)	प्रतिएकर उत्पादन

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) कृषी धोरणांची आवश्यकता

ब) प्रादेशिक औद्योगिक असमतोल

क) औद्योगिक संघर्ष कायदा – 1947

ड) खरेदी किंमत

प्र.3) अ) भारतातील प्रादेशिक औद्योगिक असमतोलाच्या समस्या स्पष्ट करा. **[8]**

ब) कृषी किंमत धोरणांची आवश्यकता स्पष्ट करा. **[7]**

प्र.4) अ) हवा (प्रदुषण नियंत्रण व नियमन) कायदा 1981 यावर सविस्तर टिप लिहा. **[8]**

ब) प्रादेशिक असमतोलाची व्याख्या द्या. समतोल प्रादेशिक औद्योगिक विकासाची आवश्यकता स्पष्ट करा. **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1845

[Total No. of Pages : 4

[6032]-627

T.Y.B.Com.

366 (J) : DEFENCE BUDGETING, FINANCE & MANAGEMENT (Special Paper - III)

(2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five of the following **[5×2=10]**

a) Define new trends in defence.

b) Define natural resources.

c) Define defence expenditure.

d) Define defence forces.

e) Define Defence Research Laboratory (DRL).

f) What are capability modernisation of defence?

munotes.in

Q2) Attempt any four of the following **[4×5=20]**

a) Unconventional and asymmetric warfare

b) Military leadership

c) Defence items designed

d) Indigenisation of armed forces

e) Challenges in defence

P.T.O.

Q3) Attempt any four of the following. **[4×5=20]**

a) Defence is a "topmost priority" explain it.

b) Explain linkages between planning and budget.

c) Explain the role of Directorate General of Quality Assurance (DGQA).

d) Explain analysis of defence expenditure since 1998.

e) Explain foreign aid as a contributory element of war potential.

Q4) Attempt any two of the following. **[2×10=20]**

a) Explain in detail Indian defence companies.

b) Explain in detail elements of war potential.

c) Explain in detail the impact of expenditure on Defence forces.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P1845

[6032]-627

T.Y.B.Com.

366 (J) : DEFENCE BUDGETING, FINANCE & MANAGEMENT (Special Paper - III)

(2019 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×2=10]**

अ) संरक्षणातील नवीन प्रवाह व्याख्या करा.

ब) नैसर्गिक साधन संपत्ती व्याख्या करा.

क) संरक्षण खर्च व्याख्या द्या.

ड) सेनादले व्याख्या द्या.

इ) संरक्षण संशोधन प्रयोगशाळा (डीआरएल) व्याख्या करा.

फ) संरक्षणाची क्षमता आधुनिकीकरण म्हणजे काय?

munotes.in

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही चार) **[4×5=20]**

अ) अपारंपारिक आणि असममित युद्ध

ब) लष्करी नेतृत्व

क) संरक्षण वस्तूंची रचना

ड) सेनादलांचे भारतीयीकरण

इ) संरक्षणातील आव्हाने

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. **[4×5=20]**

अ) संरक्षण हे "सर्वोच्च प्राधान्य" आहे हे स्पष्ट करा.

ब) अर्थसंकल्प आणि नियोजन यातील संबंध स्पष्ट करा.

क) गुणवत्ता हमी महासंचालनालयाची भूमिका स्पष्ट करा (DGQA).

ड) 1998 नंतरच्या संरक्षण खर्चाचे विश्लेषण करा.

इ) युद्ध गतिमानतेतील परकीय सहकार्याचे घटक स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

अ) भारतीय संरक्षण कंपन्यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

ब) युद्ध गतिमानतेचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

क) भारतीय संरक्षणदलावरील संरक्षण खर्चाचे परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1846

[Total No. of Pages : 6

[6032]-628

T.Y. B.Com.

INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM - III

366K : Tourism

(2019 Pattern) (Semester - VI) (Paper-III)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks (Attempt any 5 out of 7): **[5]**

i) The map should also have at least a ______pointing indicator.

a) West

b) South

c) North

ii) The first Travel Agency of the world was established by Thomas Cook in _____

a) England

b) India

c) Japan

iii) A bonafide certificate is issued to the people who travel to ____and ____

a) Nepal and China

b) Nepal and Bhutan

c) Nepal and Bangladesh

iv) _____means a pre-arrangement, prepaid trip that combines two or more travel components like airfare, airport transfer, accommodation, and other services.

a) tour arrangement

b) tour development

c) tour package

P.T.O.

munotes.in

v) A small, local restaurant has decided to advertise its elegant atmosphere and qualified wait staff. This approach is an example of _____marketing.

a) service

b) product

c) development

vi) The process of selling of a product through publicity is called ____

a) Direct mail

b) Indirect mail

c) Promotion mail

vii) The text of Indian Passport is printed in ______Language

a) Only in Hindi

b) Only in English

c) Both, Hindi and English

munotes.in

B) Match the following: **[5]**

i)	Circle itinerary	a)	Ends in different places
ii)	Open-jaw itinerary	b)	Brings travellers back to their starting point
iii)	Hub-and-spoke itinerary	c)	Pay for their own meals
iv)	Accommodations	d)	Base at a hotel in one city
v)	Meals	e)	Parking for the motor coach

Q2) Write a short notes (Any 2 out of 4) **[10]**

a) Tour package design and Selection Process

b) Distribution system

c) Post-tour activities

d) Pre-departure meeting

Q3) a) Describe components of tour package **[8]**

b) Explain Tourist buying behaviour and the role of tour operators **[7]**

Q4) a) State the significance of Tour manager briefing **[8]**

b) Explain in detail Arrival procedures **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

P1846

[6032]-628
T.Y. B.Com.
INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM - III
366K : Tourism
(2019 Pattern) (Semester - VI) (Paper-III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (7 पैकी कोणतेही 5 सोडवा) **[5]**

i) नकाशामध्ये किमान एक .... दिशा निर्देशक असावा.

अ) पश्चिम

ब) दक्षिण

क) उत्तर

ii) जगातील प्रथम ट्रॅव्हल एजन्सी थॉमस कुक यांनी .... येथे स्थापित केली होती.

अ) इंग्लंड

ब) भारत

क) जपान

iii) .... आणि .... ठिकाणी प्रवास करणा–यांना बोनफाईड प्रमाणपत्र दिले जाते.

अ) नेपाळ आणि चीन

ब) नेपाळ आणि भूतान

क) नेपाळ आणि बांगलादेश

munotes.in

iv) ……………… म्हणजे आगाऊ नियोजन, प्रीपेड ट्रिप ज्यामध्ये दोन किंवा अधिक प्रवासी घटक जसे की विमान भाडे, विमानतळ हस्तांतरण, निवास आणि इतर सेवा एकत्रित केल्या जातात.

अ) सहलीची व्यवस्था

ब) दौरा/टूर विकास

क) टूर पॅकेज

v) एका लहान, स्थानिक रेस्टॉरंटने आपल्या मोहक वातावरणाची आणि पात्र प्रतीक्षा कर्मचा-यांची जाहिरात करण्याचा निर्णय घेतला आहे. हा दृष्टीकोन ……………… विपणनाचे उदाहरण आहे.

अ) सेवा

ब) उत्पादन

क) विकास

vi) प्रसिद्धीद्वारे एखाद्या उत्पादनाची विक्री करण्याच्या प्रक्रियेस ……………… म्हणतात.

अ) थेट मेल

ब) अप्रत्यक्ष मेल

क) जाहिरात मेल

vii) भारतीय पासपोर्टचा मजकूर ……………… या भाषेत छापलेला आहे.

अ) फक्त हिंदी

ब) फक्त इंग्रजी

क) दोन्ही, हिंदी आणि इंग्रजी

ब) योग्य जोड्या जुळवा. **[5]**

i)	वर्तुळ प्रवास कार्यक्रम	अ)	वेगवेगळ्या ठिकाणी समाप्त होतो
ii)	ओपन-जॉ प्रवास कार्यक्रम	ब)	प्रवाशांना त्यांच्या प्रारंभ बिंदूवर परत आणते
iii)	हब आणि स्पोक प्रवासाचा कार्यक्रम	क)	स्वत:च्या जेवणासाठी पैसे द्या
iv)	राहण्याची सोय	ड)	एकाच शहरातील हॉटेलचा आधार
v)	जेवण	इ)	मोटर गाडीसाठी पार्किंग

munotes.in

प्र.2) टिपा लिहा. (4 पैकी कोणतेही 2) **[10]**

अ) टूर पॅकेजच आराखडा आणि निवड प्रक्रिया

ब) वितरण प्रणाली

क) पर्यटनानंतरचे उपक्रम

ड) निर्गमनपूर्व बैठक

प्र.3) अ) टूर पॅकेजच्या घटकांचे वर्णन करा. **[8]**

ब) पर्यटक खरेदीचे वर्तन आणि टूर ऑपरेटरची भूमिका स्पष्ट करा. **[7]**

प्र.4) अ) टूर मॅनेजर ब्रीफिंगचे महत्त्व सांगा. **[8]**

ब) आगमन प्रक्रियेचे तपशीलवार वर्णन करा. **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1847

[Total No. of Pages : 2

[6032]-629

T.Y.B. Com.

366(l) : COMPUTER PROGRAMMING AND APPLICATION

Software Engineering

(2019 Pattern) (Semester - VI) (Paper-III)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questins are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the Blanks. **[5]**

a) ______engineering is an engineering based approach to software development.

i) Mechanical ii) traditional
iii) Software iv) Hardware

b) ______is a supervised learning algorithm which is used for both classification and regression

i) DFD ii) ERD
iii) Decision tree iv) Decision Table

c) _______is widely used technology because it is compulsory to test each and every softare before deployment

i) Software testing ii) Debugging
iii) Unit iv) Design

d) _______refers to the process of ensuring the accuracy and quality of data.

i) Verification ii) Data validation
iii) Decision table iv) Testing

e) Coupling refers to the degree of interdependence between ______

i) software modules
ii) data
iii) information
iv) validation

P.T.O.

munotes.in

B) Mach the following: **[5]**

a)	High cohesion	i)	Each software unit performs as expected
b)	ERD	ii)	Data Flow Diagram
c)	DFD	iii)	Entity Relationship Diagram
d)	Unit testing	iv)	Checking data for accuracy
e)	Data verfication	v)	Elements are closely related

Q2) Short Notes (Any 2 out of 4) **[10]**

a) Black Box Testing

b) Decision Tree and Decision Table

c) Explain Cohesion

d) Screen Layout designing

Q3) a) Explain in detail Software Analysis and Design. **[8]**

b) What is Data Dictionary? Explain the advantages of Data Dictionary. **[7]**

Q4) a) Explain the concept of Software Testing and its types in detail. **[8]**

b) What is validation of data? Why it is useful. **[7]**

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. : [ ]

P-1848

[Total No. Of Pages : 2

[6032]-630
T.Y.B.Com
Computer Application - I
(Vocational) (Semester-VI) (CBCS) (2019 Pattern) (365-A)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) **a) Fill in the blanks:** **[5]**

1) Smart Home is an example of _______.
   a) Artificial Intelligence b) Deep Learning
   c) IoT d) Augmented Reality

2) AR means ______.
   a) Artificial Reality b) Augmented Report
   c) Augmented Reality d) Artificial Report

3) _____ is an example of cloud.
   a) Google Drive b) Hard Disk
   c) DVD d) http

4) _____ is an application of AI.
   a) Expert System b) Management Information System
   c) Software System d) None of these

5) Famous example of AR technology is ________.
   a) Google Lens b) Google Map
   c) Google Drive d) Gmail

munotes.in

b) State whether the following statements are **True or False** **[5]**

a) Java is the common language used for AI.

b) HUD is an example of IoT

c) Instead of purchasing hardware outright, users pay for IaaS on demand.

d) Virtual Reality can be used in Sport sector.

e) Soft computing is a computing technique in which applications are accessed by common internet protocols and networking standards.

Q2) **Answer the following (any 4): [20]**

a) Explain the advantages of Artificial intelligence.

b) Differentiate between IaaS and PaaS.

c) Explain any five advantages of IoT.

d) Write a note on Virtual Reality.

e) Explain the advantages of cloud computing.

Q3) **Answer the following (any 2): [20]**

a) Explain applications of Artificial Intelligence in detail.

b) What is Cloud computing? Explain disadvantages of cloud computing.

c) Explain applications of AR.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1849

[Total No. of Pages : 2

[6032]-631

T.Y. B.Com.

365 B : SALES MANAGEMENT (Vocational)

Advertising, Sales Promotion & Sales Management-I (Paper-V)

(2019 Pattern) (Semester - VI) (CBCS)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks : **[5]**

i) __________is NOT a quality of effective sales manager.

a) Product knowledge b) Positive attitude

c) Sales report d) Good personality

ii) Looking after training is the prime responsibility of_______

a) CEO b) Cost Manager

c) Sales Manager d) Marketing manager

iii) In SWOT analysis 'O' stands for

a) Once b) Opportunity

c) One d) Odd

iv) It is process of connecting existing and future customers.

a) Branding b) Packaging

c) CRM d) CPM

v) _______is the performance expectation that salesman must achieve during given time.

a) Sales Budget b) Sales Quota

c) Sales report d) Sales manual

P.T.O.

B) Match the pairs : **[5]**

a)	CRM	1)	Analysis of sales
b)	Initiative	2)	Set of strategies
c)	Sales Planning	3)	Geographical area
d)	Sales Territory	4)	Quality of sales manager
e)	Sales audit	5)	Improves seller-customer relationship

Q2) Write short note on (any 2) : **[10]**

a) Online sales promotion

b) Sales Audit

c) Marketing as career

Q3) Answer the following (any 4) : **[20]**

a) CRM an effective tool of marketing

b) CSR need of an hour

c) Sales Quota and Sales territory

d) Sales Territory

e) Importance of Physical distribution of Goods

f) Need of Warehousing

Q4) Answer the following (any 1) : **[10]**

a) Explain in detail functions and responsibilities of sales manager.

b) State and explain required qualities of sales manager.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3158

[Total No. of Pages : 2

[6032]-632

T.Y.B.Com. (Vocational)

TAX PROCEDURE & PRACTICES -I

365 C - VOC : Customs duty and Foreign Trade Policy

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) A) Choose the correct answer. (Any five) **[5]**

a) The effective rate of duty shall be __________ on baggage.

i) 38.5% ii) 45%

iii) 70% iv) 35%

b) Time limit to file memorandum of cross - objections before Tribunal is __________

i) 80 days ii) 45 days

iii) 90 days iv) 180 days

c) __________ is the rebate of excise duty and customs duty paid on inputs used in exported final products under section 75 of Customs Act.

i) Discount ii) Ad-valorum duty

iii) Market Price iv) Duty drawback

d) No interest is payable, if warehousing goods stored less than ____ days.

i) 60 days ii) 80 days

iii) 90 days iv) 100 days

e) What is the time limit for re-exportation of goods as such u/s 74?

i) 2 years ii) 3 years

iii) 4 years iv) 5 years

f) Period of limitation for claiming customs duty refund is

i) 6 months from the date of import/ export

ii) 16 months from the date of payment of duty and interest

iii) One year from the date of import/ export

iv) One year from the date of payment of duty and interest

munotes.in

B) State whether the following statement is True or False **[5]**

a) Recovery of tax from buyers is not an essential condition for levy of indirect taxes.

b) Drawback allowed on re-export of wearing apparel without use.

c) In case of imports other than imports by EOU the imported goods can be kept in Customs bonded warehouse for 120 days without paying any interest.

d) General Free Allowance (GFA) under Customs Act is allowed on unaccompanied baggage.

e) Laptop computer brought as baggage by person above 18 years of age is fully exempt from customs duty.

Q2) Write short notes. (any two) **[10]**

a) Bailable offences

b) Scope of Foreign Trade Policy

c) Duty Drawback

d) Refund Processing

Q3) Answer the following questions. (any four) **[20]**

a) What are the classes of officers?

b) What is a warehousing station?

c) What are the features of Foreign Trade policy?

d) What are the exemptions to SEZ?

e) What are the provisions regarding confiscation of improperly imported goods?

f) What are the basic requirements for claiming duty drawback?

Q4) Answer any one of the following questions. **[10]**

a) What are the provisions relating to import of goods under the Foreign Trade policy?

b) What are the provisions in respect of appointment of customs ports, airports etc?

❋ ❋ ❋

munotes.in